
တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိၢ်ကျဲၤ

တၢ်မၤလီၤတၢ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢပုၤတသ့အဲကလံးကျိၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ်အဂီၢ်

06/30/2022

လၢကယုထီၣ် လံာ်တီလံာ်မီအံၤလၢ ကျိၣ်အဂၢၤတခါအဂီၢ်, ဝံသးစူၤဆၢအံၤမုၢ် ဒီး ဘျးစဲ
လံာ်တီလံာ်မီဆူ languageservices.dnr@state.mn.us တက့ၢ်.

Para pedir este documento en otro idioma, envíe un correo electrónico y adjunte el
documento a languageservices.dnr@state.mn.us.

Yog xav kom muab daim ntawv no sau ua lwm hom lwm, thov sau ntawv nrog daim ntawv
tuaj rau ntawm languageservices.dnr@state.mn.us.

Si aad u codsato dukumeentigan oo ku qoran luqad kale, fadlan email u soo dir oo ku soo
lifaaq dukumiintiga languageservices.dnr@state.mn.us.

Minnesota Department of Natural Resources

500 Lafayette Road

St. Paul, MN 55155-4040

888-646-6367 or 651-296-6157

Minnesota Relay 7-

1-1 www.mndnr.gov

လၢတၢ်ယုၤထီၣ်အဖီခိၣ်, ပှၤဒီးန့ၣ် လံာ်တီၢ်လံာ်မိအံၤ လၢက့ၢ်ဂီၤဒိအဂၤတခါ ဒ်အမ့ၢ် လံာ်စဲကျဲးအခိၣ်,
ပှၤမဲာ်တထံၣ်တၢ်အလံာ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ကလုာ်လၢတၢ်သ့ၣ်အီၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်စဲကျဲးအီၤလၢ
စးခိလၢတၢ်သူ့စွဲက့ၤအီၤသ့တဖၣ် အလိၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

- တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တီၢ်ကျဲၤ 1
 - တၢ်ပညိၣ် 5
 - သန့တၢ်ကွဲးဟံၣ်ဖျါ 5
 - တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤ 6
 - လီၤလၢတဖၣ် ဒီး မူဒါတဖၣ် 7
 - DNR 7
 - ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်စ့ဟ့ၣ်ယုၤတဖၣ် အပုၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆူညါတဆီတဖၣ် 9
 - DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် ဒီး တၢ်မၤလိ 9
- တၢ်ဆၢတံၢ် တၢ်လိၣ်ဘၣ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်- တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ-လွံၢ်ခါ တၢ်ပံၤထံးနီၤဖး 10
 1. ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP လၢအကြၢးဒီး တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ဘၣ်သဂၢၢ်အီၤသ့တဖၣ် အနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွဲး 11
 2. ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုၣ်စုၣ် အတၢ်ပဲတုၤဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီး DNR အဘျီတဖၣ် 16
 3. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤ လၢ DNR ဟ့ၣ် လီၤအီၤတဖၣ် အန့ၢ်ဆၢဒီး တၢ်အကါဒိၣ် လၢပုၤကူပုၤကညီတဖၣ် အတၢ်အိၣ်မူအပူၤ 16
 4. ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ် လၢအိၣ်ဒီး DNR ဒီး ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်မၤစၢၤ တၢ်လၢာ်ဘျီလၢာ်စ့တဖၣ် 17
- တၢ်ထၢဖျိၣ် ကျိၣ်လၢပုၤဘၣ်သးအီၤ အဂ့ၢ်အကျိၤ 18
- တၢ်ဃုထၢ ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တီၢ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ် 19
 - တၢ်ကတိၤကျိၣ်ထံးက့ၤတၢ်လၢထးခိၣ် 20
 - တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံးက့ၤတၢ်လၢလံာ်ဧၤလဲၤဧၤ 23

နိဂုံး/တစ်ခွဲတစ်တိုက်တိုက်တိုက် တစ်ခွဲသဒ္ဒါ/တစ်ခွဲဖွဲ့တစ်ခွဲတိုက်တိုက် တစ်ခွဲသဒ္ဒါ26

တစ်တုအိန်ဒီးနိုဘန် တစ်ဂွဲဖွဲ့ တစ်လိန်ဘန် အစုကတင်26

မူဒါလကမလီတံ တစ်ပဆုတစ်ဂွဲဖွဲ့ကြားကြားဘန်ဘန်.....26

တစ်ကွဲစုကယံ/တစ်ခံကွဲစီကွဲ.....27

တစ်ဆိုးထိန်တစ်သးတမံ တစ်မကျဲသန့်28

တစ်ဂွဲပိန်ထွဲတဖန်29

DNR ကို ဘလီးခ် ဒီး ကိုအါကို တစ်ကွဲသယဲ အကျိတဖန်33

တပ်ပညိပ်

တပ်တုအိန်ဒီးနွ်ဘန်ကျိတ်တမ်မေၤ တပ်တိတ်ကျဲၤ (Plan) နွ်မ့ၢ်ဒ်သိး ကမၤလီၤတံၢ် မံၣ်နံၣ်စိထံၣ် နွ်ဆၢၣ်ဂံၢ်ထံးတၢ်အိန်ယၢၤတဖၣ် အဝဲၤကျိၤ (DNR) ကဘန်ထွဲတုအိန်လိာ်သး တုၤလီၤတီၤလီၤဒီး ပုၤတသ့အဲကလံးကျိတ်ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ် (LEP) အဂီၢ်, ဒီး ဒ်သိးကမၤမေၤ ဟ့ၣ်လီၤ မံၣ်နံၣ်စိထံၣ်ဖိကိးဂၤ လၢကတုအိန်ဒီးနွ်ဘန်ကျိတ်တမ်မေၤ လၢအပုၤဒီးအခိပညိ ဘန်သးဒီး DNR တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အဂ့ၢ်အကျိၤ ဒီး တၢ်တိစၢၤမေၤတဖၣ် နွ်လီၤ.

DNR အမံးရှၢၣ်နွ်မ့ၢ်ဒ်သိး ကမၤသကိးတၢ်ဒီး မံၣ်နံၣ်စိထံၣ်ဖိတဖၣ် လၢကဒိသဒါပၤဆုၤကဟ့ၣ်ကယာ် ကီၢ်စဲၣ်အနုဆၢၣ်ခိၣ်ယၢၤ ဂံၢ်ထံး တၢ်အိန်ယၢၤတဖၣ်, လၢကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ပျီပူၤတၢ်ဟးကသုၣ်မၤဖံၣ်သး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်, ဒီး လၢကဟ့ၣ်လီၤ ပနံၣ်တၢ်ကၤဂ့ၢ်ဝီ တၢ်စူးကါ နွ်ဆၢၣ်ဂံၢ်ထံးတၢ်အိန်ယၢၤတဖၣ် ဒ်ကျဲလၢအဒူးအိန်ထီၣ် တၢ်အိန်မူအကံၢ်အစီ အိန်ကၢအိန်ခိးတမံၤ နွ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဆူညါဘန်သး ပတၢ်တိစၢၤမေၤတဖၣ် ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်နွ် တၢ်ယုထံၣ်န့ၢ်အီၤဖဲ [DNR](#) [ပှ်ယဲၤသန့အပူၤ](#) သ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တိတ်ကျဲၤအံၤ မ့ၢ်ဝဲ တၢ်အကါဒိၣ်တမံၤ လၢတၢ်မၤလၢပုၤ ပကရၢမၤသကိးတၢ် လၢအဘန်ထွဲဒီးပဒိၣ်တၢ်တဖၣ် ဒီး လၢတဘန်ထွဲဒီး ပဒိၣ်တဖၣ် ဒီး ပုၤဘန်ထွဲမၤသကိးတၢ်တဖၣ် အတၢ်လိၣ်ဘန်တဖၣ်အပူၤ နွ်လီၤ. တၢ်လီၤဆီလိာ်သး, တၢ်တုၤသိးထဲသိး ဒီး တၢ်ဒူးဟ်ယုၣ် ပုၤကိးဂၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ DNR အတၢ်ဟ်လုၢ်ဟ်ပုၤမိၢ်ပုၤတဖၣ်လီၤ. ကရၢခၢၣ်စးအံၤ အကျဲကုၣ်သ့တၢ်တိတ်ကျဲၤ ဟ်ဖျါထီၣ် တၢ်လီၤဆီလိာ်သး, တၢ်တုၤသိးထဲသိး ဒီး တၢ်ဒူးဟ်ယုၣ်ပုၤကိးဂၤတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်တၢ်တမံၤ လၢကျဲကုၣ်သ့တၢ်မၤအကါဒိၣ်ကတၢ်ခွဲၤအကျါ နွ်လီၤ. တၢ်အံၤမၤလီၤတံၢ် "DNR တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖၣ်, ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်တဖၣ်, ဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤဟ်ယုၣ်မၤသကိးတၢ် အကျိၤအကျဲတဖၣ် ဒ်သိးကအိန်ပုၤဒီး တၢ်တုၤလိာ်မ့ၢ် ဒီး ပုၤတုၤအိန်ဒီးနွ်အီၤကသ့ညိညိ, ဒီး ပတၢ်မၤအံၤ ဒ်သိးကပုၤဒီး တၢ်တုၤသိးထဲသိး လၢပနံၣ်တၢ်ကၤတၢ်မၤတဖၣ် ဒီး ပုၤတဝါတၢ်ဆဲးတၢ်လၢတဖၣ်အပူၤ သကုၤဆးဒး နွ်လီၤ."

တၢ်တိတ်ကျဲၤအံၤ မၤန့ၢ်ဆီၣ်ခံ တၢ်လုၢ်ဟ်မၤထွဲ ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်တၢ်လိၣ်ဘန်တဖၣ် စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ကယဲၢ်ကရၢခၢၣ်စးလၢ အဒီးန့ၢ် ကီၢ်စၢၤဖျိၣ် ကျိၣ်စ့တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤမေၤတဖၣ် ကဘန်မၤဝဲ တၢ်မၤအပတီၢ်တဖၣ် လၢလၢလီၢ်လီၢ် လၢကမၤလီၤတံၢ် ပုၤလၢအိန်ဒီး LEP တဂၤလၢလီၢ် ကဒီးန့ၢ်ဘန်ဝဲ ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီတၢ်တိစၢၤမေၤလၢအလိၣ်နီၢ်နီၢ်တဖၣ် ဒ်သိးကပုၤအဝဲသ့ၣ်လၢ ကတုၤအိန်ဒီးနွ်ဘန် တၢ်တိစၢၤမေၤတဖၣ် ပူၤဖျဲးဒီး တၢ်လၢဘုၣ်လၢၣ်စ့ၤအါထီၣ် နွ်လီၤ.

သန့တၢ်ကွဲးဟ်ဖျါ

တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ DNR အသန့ လၢကမၤဝဲ တၢ်မၤအပတီၢ်အကြၢးအဘၣ်တဖၣ် ဒ်သိးကဟ့ၣ်လီၤ ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တၢ်ဂၤလၢလၢ လၢ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢအပုၤဒီးအိၣ်ပညီ ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဘၣ်ဃး DNR တၢ်ဂၤတၢ်ကျိၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးပသန့ လၢကအိၣ်ဒီး ကရၢခၢၣ်စး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တီၢ်ကျဲၤတမံၤ ဒီး လၢကဒုးသ့ၣ်ညါပုၤကမျၢၢ်လၢ ပုၤဒီးန့ၢ်ကလီ ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝဲတၢ်တီၢ်မၤစၢၤတဖၣ် သ့အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤ

ကမျၢၢ်ခွဲးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ သဲစးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဃု 1964 (Title VI) ကြီယာ်ဝဲ တၢ်ကွၢ်မၢ်ကွၢ်တလီၤတၢ် သန့ထီၣ်သးလၢ ပုၤကလုာ်, ဖဲးဘၣ်လွဲၢ် ဒီး ထံဂံၢ်ကီၢ်ထံး အဖီခိၣ် လၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ လၢအဒီးန့ၢ် ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ခိၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်မၤလီၢ် (Presidential Executive Order) 13166, န့ၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်

ပုၤလၢအတသ့အဲကလံးကျိၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ် တဖၣ် အတၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်တီၢ်မၤစၢၤတဖၣ်, ဒီး တၢ်န့ၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤအီၤဖဲ 2000 အပူၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလီၢ်အံၤ န့ၣ်လီၤဝဲ ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ကရၢခၢၣ်စးတဖၣ် လၢကထဲးဂံၢ်ထဲးဘါမၤလီၤတံၢ် ပုၤလၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ် ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ် ဒ်သိးကဟ့ၣ်လီၤ LEP ပုၤပတံထီၣ်တၢ်တဖၣ် ဒီး ပုၤဘၣ်ဘျူးတဖၣ် လၢ တၢ်တုၤအိၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်အခွဲး လၢအပုၤဒီးအိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တီၢ်တၢ်တြၢ်ဝဲကျိၣ် (DOJ) တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတဖၣ် လိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်ဝဲ ကမျၢၢ်ခွဲးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ သဲစးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဃု 1964, 42 U.S.C. 2000d, et seq. (Title VI), ဒီး လၢတၢ်အံၤအဖီလၢ ပုၤလၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ် ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ် အမူအဒါအိၣ်လၢ ကမၤလီၤတံၢ် ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ် ကတုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဒီး အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ပုၤဒီးအိၣ်ပညီန့ၣ်လီၤ. ကွၢ် 28 CFR 42.104(b)(2).

မံၣ်န့ၣ်စိထၣ် ပုၤကညီအခွဲးအယၢ်တဖၣ် သဲစး, မံၣ်န့ၣ်စိထၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် အဆၢဒိၣ် 363A, ကြီယာ်ဝဲ တၢ်ကွၢ်မၢ်ကွၢ်တလီၤတၢ် သန့ထီၣ်သးလၢ ပုၤကလုာ် မ့တမ့ၢ် ထံဂံၢ်ကီၢ်ထံး အဖီခိၣ် လၢကမျၢၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

လီလီလီတဖန် ဒီး မူဒါတဖန်

DNR

ဖဲပုကမျာ်တဂၤ ဃုထီၣ်ဝဲ ကျိၣ်ဂ့ၢ်တိတိတၢ်တၢ်မၤစၢၤ အဆၢကတီၢ်အခါ, DNR ကမၤဝဲအဂ့ၢ်ကတၢၢ် ဒ်သိးပုတဂၤအံၤ ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢအယုထီၣ်ဝဲ န့ၣ်လီၤ. လံာ်အဆၢလၢလံာ်တဖန် ဟံၤဖျါထီၣ်ဝဲ DNR အလီၢ်လီၤတဖန် ဒီး မူဒါတဖန် လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ အပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ ဖိးမံမူဒါခိၣ်

ဒ်ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖန်အိၣ်အသိး, DNR ခိၣ်မံးရှုန့ၢ်အံၤ ကယုထၢဟံၤလီၤဝဲ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ ဖိးမံမူဒါခိၣ် (LA Coordinator) တဂၤ လၢကဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး ဒီး မၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒု DNR အတၢ်ထံးဂံၢ်ထံးဘါတဖန် ဒ်သိးကတီၢ်မၤစၢၤ ပုလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖန် န့ၣ်လီၤ. LA ဖိးမံမူဒါခိၣ်အံၤ အမူဒါန့ၢ်မ့ၢ်ဒ်သိးက-

1. ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ DNR လီၢ်ဒိၣ်ပတီၢ်ထီၣ်တၢ်ပတၢ်ဆုၤကရၢ (Senior Management Team, SMT) လၢတၢ်ကွၢ်ထွဲပတၢ်ဆုၤ ဒီး တၢ်ဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တီၢ်ကျဲၤအံၤအပူၤ.
2. ဟ့ၣ်ကူၣ် ဝဲၤကျိၣ်အဒုတဖန် ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖန် ဘၣ်ဃး တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ကျိၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖန် ဒီး တၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖန်, ဒီး မၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒု တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤတဖန် ဒီး တၢ်ပိးတၢ်လီၤတဖန် လၢတၢ်ကရၢကရိအံၤအပူၤ.
3. မၤသကိးတၢ်ဒီး တၢ်ကရၢကရိတဖန် လၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ် ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲ လၢအဟဲခိဖျိအသးလၢ DNR (အဒိ, ပုဒီးန့ၢ်က့ၤတၢ်ဆူညါတဆီတဖန်), ဒီးလၢအဘၣ်ထွဲဘၣ်ဒီး Title VI, ဒ်သိးကမၤလီၤတံၢ် ပုဒီးန့ၢ်က့ၤတၢ်ဆူညါတဆီတဖန် လၢကမၤလၢပုၤ အ IEP တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖန်.
4. မၤစၢၤ တၢ်ခိကွၢ်စီၤကွၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖန်အပူၤ, ဝဲၤကျိၣ်အဒုတဖန်အပူၤ ဒီး လီၢ်ကဝီၤတဖန်အပူၤ.
5. မၤတၢ်ဒ် တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ ပုၤသ့ပုၤဘၣ်တဂၤအသိး ဘၣ်ဃး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ ဒီး ဟ့ၣ်တၢ်မၤလိ ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်တိ တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဆူ ခၢၣ်စးကရၢ အပုၤမၤတၢ်ဖိတဖန်.
6. ဒုးဘၣ်လိာ်ဖိးဒု တၢ်သမံသမိး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တီၢ်ကျဲၤ ဒီး သနူလၢအဘၣ်ထွဲလိာ်သး တဖန် အစုၤကတၢၢ် ခံန့ၣ်တၢ်ဘျီ ဒီး မၤသီထီၣ်အီၤ ဒ်အလီၢ်အိၣ်အသိး.

တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကရၢ

အံ့ ကဒူးအိတ်ထီၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ပီၣ်ညါအါမ့ၢ်ဖျိၣ်ကရၢ (cross-disciplinary team) တၢ်ခီၣ်လဲၣ်တၢ်ကစီၣ်တဖၣ် လၢဝဲၤဒုဒီးလီၢ်ကဝီၤတခါစုၣ်စုၣ်အပူၤ ဒ်သီးကမၤတၢ်ဒ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဟံးထီၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကရၢ တဖုအသီး လၢကမၤစၢၤ ဒူးန့ၣ်ဖျါထီၣ်, ဟ်ဒိၣ်မၤဆိ ဒီး မၤဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး ပုၤတဝၢလၢအိၣ်ဒီး LEP လၢ DNR တိစၢၤမၤစၢၤ အီၤတဖၣ် အတၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်. ကရၢ တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ် ကဟ်ဃုာ်ဒီး-

1. တၢ်ကဲန့ၢ် တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအလီၢ်ခၢၣ်သး လၢဝဲၤဒုဒီးတဖၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤတဖၣ်အပူၤ ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်.
2. တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဘၣ်ဃး တၢ်တိာ်ကျဲၤ တၢ်ကတဲာ်ကတီၤဟံးစၢၤန့ၢ်တၢ်တဖၣ်, ဟ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ် ဒီး တၢ်ဟံးထီၣ်ဖျိၣ်ထီၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ တၢ်မၤကျဲၤသန့တဖၣ် ဒီး တၢ်န့ၣ်ကျဲၤ.
3. တၢ်ကွၢ်စုၣ်ကယာ် တၢ်တိာ်ကျဲၤအတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤ ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်ဟ့ၣ်ဖး LA ဖိးမံမူဒါခိၣ်လၢ တၢ်ဆိတလဲတဖၣ်.
4. တၢ်မၤသကိးတၢ်ဒီး LA ဖိးမံမူဒါခိၣ် လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ကဲဘျူးခံခီယာ်ဘး တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးတဖၣ်ဒီး LEP ပုၤတဝၢတဖၣ်အပူၤ.

ကမျါတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် ဖိးမံမူဒါခိၣ်

ကမျါတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် ဖိးမံမူဒါခိၣ် (CR Coordinator) န့ၣ် အမူအဒါအိၣ်လၢ-

1. တၢ်ဒီးန့ၢ် ဒီး တၢ်ဒူးဘၣ်လိာ်ဖိးဒု တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်အံၤ ဒီး တၢ်ဘျါဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကီ ဘၣ်ဃး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဆိးထီၣ်တၢ်သးတမံၤတဖၣ်.

လီၢ်ဒိၣ်ပတီၢ်ထီတၢ်ပတၢ်ဆုၤကရၢ

DNR အလီၢ်ဒိၣ်ပတီၢ်ထီတၢ်ပတၢ်ဆုၤကရၢအံၤ အမူအဒါအိၣ်လၢ ကမၤလီၤတံၢ်လၢ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိာ်ကျဲၤ အတၢ်မၤတဖၣ် ဒီး တၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်တိာ်ကျဲၤ ပိာ်ထွဲလိာ်သးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဟ်ဖျိၣ်အီၤတပူၤဃီဒီး ဝဲၤကျိၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤတၢ်တိာ်ကျဲၤတဖၣ်, ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ဒီး ကျိၣ်စ့ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ် ကအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်လိၣ်ထီၣ်ဖးထီၣ်တၢ်မၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢာ်

DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် အမူအဒါအိၣ်လၢ ကန့ၢ်ပၢ် အမူအဒါ လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ ပုၤကမျါတၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်စ့ဟ့ၣ်ယုၤတဖၣ် အပုၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆူညါတဆီတဖၣ်

ပုၤဒီးန့ၢ်တၢ်ဖိတဖၣ် လၢဘၣ်ဃးဒီး ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ် စ့ဟ့ၣ်ကတီၤတဖၣ် လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤခီဖျိ DNR န့ၢ် တၢ်သုးကျဲၤအီၤ လၢကီၢ်စၢ်ဖျိၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢၤဒ်သိးလိာ်သးတဖၣ် အဖီလၢာ် ဒ်သိးဒီး DNR န့ၢ်လီၤ. DNR အမူအဒါအိၣ်လၢ ကနဲၣ်ကျဲၤ ဒီး မၤသကိးတၢ်ဒီး ပုၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆူညါတဆီတဖၣ် ဒ်သိးကဆၢတံာ် အဝဲသ့ၣ်အမူအဒါ အလဲၣ်အဟၢ လၢတၢ်မၤလီၤတံာ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ် တၢ်မၤစၢၤအပူၤ န့ၢ်လီၤ. တၢ်ကရၢကရိတဖၣ် လၢအစူးကါ DNR အတၢ်လီၤ လၢမူးပွဲတဘၣ်ထွဲဒီး DNR တဖၣ်အဂီၢ်န့ၢ် တၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤတပၢၤဆုၤအီၤဘၣ်.

DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် ဒီး တၢ်မၤလိ

DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၢ် တၢ်ဆၢမုၢ်လၢအီၤလၢ ကသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် အမူအဒါတဖၣ် ဒ်သိးကဟ့ၣ်လီၤ ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုာ်စုာ်လၢ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢပုၤဒီးအဒိပညီ လၢဝဲၤကျိၤအံၤ အတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တဖၣ် ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် အပူၤန့ၢ်လီၤ. လၢကမၤစၢၤတၢ်အံၤအဂီၢ်, LA ဖိးမံမုၢ်ဒါခိၣ် ဒီး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကရၢ ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲ တၢ်မၤလိ လၢကမၤစၢၤ ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ဒ်သိးကန့ၢ်ပၢၢ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ဒီး မူဒါတဖၣ် လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အပူၤ န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါလိာ်သးဒီး ပုၤတဂၤစုာ်စုာ်လၢအိၣ်ဒီး LEP အဘျီမ့ၢ်အါ, တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢ တၢ်မၤလိတုၤလီၤတီၤလီၤအဂီၢ်န့ၢ် ကဒိၣ်ကအါဝဲ န့ၢ်လီၤ.

ပုၤမၤတၢ်ဖိကိးဂၤ ကဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် DNR အတၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိာ်ကျဲၤ န့ၢ်လီၤ. DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢတၢ်ပၢၤတၢ်ဆုၤမူဒါလီၤလၢတဖၣ်, တညီန့ၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီး ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ်သနာ်က့, ကဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် တၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤ ဒ်သိး ကမၤန့ၢ်ဆိၣ်ခံ တၢ်အကါဒိၣ် ဒီး မၤလီၤတံာ် တၢ်ဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ် တၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤန့ၢ်လီၤ. DNR ကနီၤလီၤဝဲ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤ လၢအံၤလဲးထြီန့းအကျိၤအကျဲၤ ဒီး ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤလိ ဒ်သိးကမၤလီၤတံာ်လၢ ပုၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢ ကသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် LEP သနူတဖၣ် ဒီး တၢ်မၤကျဲၤကပူၤတဖၣ် န့ၢ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် ဒီး တၢ်မၤလိ တၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါတဖၣ်န့ၢ် ကဟ်ဃုာ်ဒီး-

- ပုၤမၤတၢ်ဖိ-ခဲလၢ အံၤလဲးထြီန့း-တၢ်မၤလိတခါ ဟ့ၣ်လီၤဝဲ တၢ်ချၢ ပုၤကမုၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် မူဒါတဖၣ်, ဟ်ဃုာ်ဒီး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ န့ၢ်လီၤ. တၢ်မၤလိအံၤ ကဟ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဘၣ်ထွဲဒီး DNR အတၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ် ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိာ်ကျဲၤ, ဟ်ဃုာ်ဒီး သနူတဖၣ် ဒီး တၢ်မၤကျဲၤသနူတဖၣ် လၢတၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်

တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ တဖၣ်အဂီၢ် ဒီး DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိ တၢ်ဆဲးကျိးတဖၣ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်သး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်မၤလိဘၣ်ထွဲဒီး ကျိၤကျဲလၢကစူးကါ ကျိၣ်လီၤတဲစိကျိၤတဖၣ် (လီၤတဲစိ တၢ်တဲကျိးထံ) လၢ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မၢ်ဒီး ပုၤလၢတစံးကတိၤအဲကလံးကျိၣ်တဖၣ် အဂီၢ်.

တၢ်ကဟ့ၣ်အါထီၣ် တၢ်မၤလိလီၤလီၤဆီဆီတဖၣ် လၢပုၤလၢအါတက့ၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မၢ်ဒီး ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဟ်ဃုာ်ဒီး ကျိၤကျဲလၢ ကတုာ်တိၣ်ကျဲၤထီၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် တဘျီဃီဖဲဆိကမိၣ်ထီၣ် ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ်အခါ, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်သး ကျိၤကျဲလၢ ကမၤသကိးတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤဒီး ပုၤတဲကျိးထံတၢ်ဒီးပုၤကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤတၢ်တဖၣ်, ဒီး ကျိၤကျဲလၢကမၤနီၣ်မၤယါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်သး ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ် အကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆၢတံာ် တၢ်လိၣ်ဘၣ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ် တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်- တၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိ-လွံၤခါ တၢ်ဟံးထံနီၤဖး

ဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ အကရၢဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်သိး, DNR န့ၣ် အမူအဒါအိၣ်လၢ ကဟ့ၣ်လီၤ ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်လၢ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢအပျဲၤဒီးအိၣ်ပညီ လၢခၢၣ်စးကရၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ တဖၣ် ဒီး တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ် DNR အဝဲၤဒုတဖၣ် ဒီး ဝဲၤဒုတဖၣ် အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ် ဒီး တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်န့ၣ်, တၢ်ဆဲးကျိးဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီး ပုၤအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစ့ၣ်စ့ၣ် အကလုာ်ဒီးအဘျီတဖၣ် ကလီၤဆီဝဲန့ၣ်လီၤ. DNR ဝဲၤဒုတခါစ့ၣ်စ့ၣ်, ခီဖျိ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဟံးထံနီၤဖးထီၣ်တၢ်မၤကရၢ အတၢ်န့ၣ်ကျဲ, ကဟ့ၣ်လီၤဝဲ တၢ်န့ၣ်ကျဲ, တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဒီး တၢ်ဘျးစဲလိာ်သးတဖၣ် လၢကသ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးတဖၣ် လၢ LEP ပုၤတဂၤတဖၣ် အပူၤ ဒ်သိးကမၤစၢၤမၤလီၤတၢ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ပျဲၤဒီးအိၣ်ပညီ န့ၣ်လီၤ.

DNR အတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤန့ၣ် ကဘၣ်ဃုဖိးလိာ်သးဒီး လၢလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိ လွံၤခါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်လၢ တၢ်သံကွၢ်အီၤလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိ-လွံၤခါ တၢ်ဟံးထံနီၤဖးအံၤအပူၤ ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အိၣ်ဖဲအံၤတဖၣ်န့ၣ် ဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၣ်ကျဲ လၢတၢ်ဆၢတံာ်တမံၤတမ့ၢ်အဂီၢ် ဘၣ်သး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ် တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ် အတၢ်နီၤလီၤဟံးလီၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. အဒိ, တၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိ-လွံၤခါ တၢ်ဟံးထံနီၤဖးန့ၣ် ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ ကျိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်စံးကတိၤ အီၤလၢ ကီၢ်စဲၣ်အံၤအပူၤ မ့ၢ်လီၤဆီလိာ်သးဒ်လဲၣ်, ဒီး မ့ၢ်ထီၣ်သတြီၤဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်ဂ့ၢ် တၢ်ကျိၤန့ၣ် အကါဒိၣ်ဝဲအါန့ၢ်အန့ၣ် လၢပုၤအိၣ်ဒီး

LEP တာဝန်ထမ်းဆောင်မှု အင်အား နည်းပါးပါသည်။ ဖဲဆိကမိတ်ထိပ် တာဝန်ခိုင်ထံးခိုင်ဘိ-လွှဲခါ တာဝန်ထံးခိုင်အံ့၊ ဝံ့အလီခံ၊ ကျိတ်တင်ဆိတ်ထွဲမၤစၤ နီၣ်ထိတ်တဖၣ် ကြားသန့ထိတ်အသးလၢ တာဝန်ခိုင်နီၣ်အဖီခိၣ် ဒီး ကြားမ့ၢ် တာဝန်ခိုင်ဒီးအဂ့ၢ်အခါးန့ၣ်လီၤ။ လံာ်အဆၢလၢလံာ်တဖၣ် ဟံၣ်ဖျါအါထိတ်ဝဲ တာဝန်ခိုင်ထံးခိုင်ဘိ-လွှဲခါ တာဝန်ထံးခိုင်အံ့ အက့ၢ်အဂီၤတခါတခါ လီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ။

1. ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP လၢအကြားဒီး တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ဘၣ်သၢကၢ်အီၤသ့တဖၣ် အနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွး

ပုၤတၢ်လၢ အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ် အိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်လၢ မံၣ်န့ၣ်စိထၣ်အပူၤလီၤ—တခါတခါအိၣ်ဒီး အတၢ်စံၣ်စိၤတဲၤတဖၣ်, လုၢ်လၢသကံာ်ပဝးတဖၣ် ဒီး ကျိတ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လီၤ။ တၢ်သ့အဲကလံးကျိတ်အပတီၢ်တဖၣ် (ဒီးလၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ ကျိတ်တၢ်ဆိတ်ထွဲမၤစၢၤ လိၣ်ဝဲ) လီၤဆီလိာ်သး ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်လီၤ။ ပုၤတၢ်လၢ အဒိၣ်အလဲၢ် မ့တမ့ၢ် အဂံၢ်ထံးခိုင်ဘိန့ၣ် တဘၣ်ထွဲလိာ်သးဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်ဒီး တၢ်လိၣ်ဘၣ်ကျိတ်တၢ်မၤစၢၤ အပတီၢ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယီၤ, တၢ်စူးကါကျိတ်အဂ့ၢ်အကျိၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ် အကါဒိၣ်ဝဲ လၢကကူၣ်ကျဲၤ ဒီး ဟံၣ်ဒိၣ်မၤဆီ ကျိတ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ။

တာဝန်ထမ်းဆောင်မှု 1 ဟ့ၣ်ထိတ်တာဝန်ကျိတ်တံၢ် ဘၣ်သး မံၣ်န့ၣ်စိထၣ် အပူၤတၢ်မိၢ်ပုၤတဖၣ် ဒ် မံၣ်န့ၣ်စိထၣ်ကီၢ်စဲၣ် ပုၤကလုာ်ဂ့ၢ်တၢ်တၢ်ကျိၤ လီၢ်ခါၣ်သး (Minnesota State Demographic Center) ဟံၣ်ဖျါထိတ်အိၣ်ပညီအသိးန့ၣ်လီၤ။ တၢ်န့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်သး ပုၤတၢ်မိၢ်ပုၤတခါတခါ, ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤတၢ်အံၤ အဒိၣ်အလဲၢ်, ပုၤအိၣ်ဖျဲၣ်လၢ အမဲရကၤကီၢ်စိဖျိာ်အချၢ အမုၢ်ကယၤ, ဒီး ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP အမုၢ်ကယၤ န့ၣ်လီၤ။ LEP န့ၣ် တၢ်ထုးထိတ်အိၣ်ပညီ လၢတၢ်သမံသမိးဆၢတံာ်အံၤအပူၤ ဒ်အမ့ၢ် ပုၤတၢ်တခါတခါလၢအသးအိၣ်ယဲၢ်န့ၣ်အဖီခိၣ် လၢအဟံၣ်ဖျါလီၤအသးဒ် စံးကတိၤအဲကလံးကျိတ် စ့ၤန့ၢ်ဒီး “ဂ့ၢ်ဒိၣ်မး” အပတီၢ်တဖၣ် အသိးန့ၣ်လီၤ။

တၢ်ဟံၣ်ဖျါရဲၣ်လီၤ 1. နံၣ်စိထံၣ်အပူၤတၢ်တဖၣ် အပူၤကလုာ်ဂ့ၢ်ဝီၤ လုၢ်လၢ်သကံာ်ပဝးတဖၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ကျါတၢ်

ကလုာ်ဒုၣ်ကရူၢ်	ပူၤကလုာ် မ့တမ့ၢ် ကလုာ်ဒုၣ်ကရူၢ် လၢတၢ်ထၢထံၣ်ကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ဖျါအပူၤ	ပူၤအနီၣ်ဂံၢ် %	ပူၤကညီ အနီၣ်ဂံၢ်	ဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢ အနီၣ်ဂံၢ်	% အိၣ်ဖျါ လၢ ထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဂၤ	% လၢအိၣ်ဒီး ကျိၣ် တၢ်တြီၤတဖၣ် (5 နံၣ်အဖီခိၣ်)
ဒခိထံၣ် (Dakota)	ပူၤအမဲရကၤအ့ဒယါဖိ	0.1%	6900	2500	2%	0%
အိၣ်ကံးဘွံၣ် (Ojibwe)	ပူၤအမဲရကၤအ့ဒယါဖိ	0.6%	34300	13800	1%	0%
ပူၤအ့ရှၢၣ်အ့ဒယါဖိ	ပူၤအ့ရှၢၣ်ဖိ	0.8%	43000	15700	76%	4%
တရူးကျိၣ်	ပူၤအ့ရှၢၣ်ဖိ	0.5%	27300	10200	74%	17%
ဖံၣ်လပံၤဖိ	ပူၤအ့ရှၢၣ်ဖိ	0.2%	11500	3500	80%	4%
မိကလုာ်	ပူၤအ့ရှၢၣ်ဖိ	1.4%	73700	16100	41%	17%
ခိၣ်ရံၤယါ ကျိၣ်	ပူၤအ့ရှၢၣ်ဖိ	0.3%	17000	6500	81%	3%
လၢအိၣ်	ပူၤအ့ရှၢၣ်ဖိ	0.2%	12300	3000	62%	25%
ဘံၣ်ယဲးန့ၢ်	ပူၤအ့ရှၢၣ်ဖိ	0.5%	29600	8700	66%	23%
ပူၤအၢၤတြီၤကၤအမဲရကၤဖိ	ပူၤသုၣ်ဖိ	3.4%	182400	74300	0%	0%
အံၣ်သံၣ်ယိပံၤယါဖိ	ပူၤသုၣ်ဖိ	0.4%	23000	7700	69%	9%
လၢဘုရံၤယါဖိ	ပူၤသုၣ်ဖိ	0.3%	15900	4900	70%	2%
ဆိၣ်မၢၣ်လံၣ်ဖိ	ပူၤသုၣ်ဖိ	0.9%	48800	14800	59%	20%
မဲးကစံၣ်ကၢၣ်ဖိ	ပူၤစပုၣ်ထူလံၤဖိ	3.3%	178200	46400	38%	18%
ဖွဲၣ်ထီၣ်ရံၣ်ခိၣ်ဖိ	ပူၤစပုၣ်ထူလံၤဖိ	0.2%	11000	3400	10%	7%
ရှၢၣ်ကျိၣ်	ပူၤဝါဖိ	0.9%	47900	18000	18%	5%
ပူၤဝါဖိ	ပူၤဝါဖိ	80.3%	4376600	1934400	2%	0%
<i>ပူၤအမဲရကၤအ့ဒယါဖိ အဂ့ၢ်အဂၤ</i>	<i>ပူၤအမဲရကၤအ့ဒယါဖိ</i>	<i>0.2%</i>	<i>12600</i>	<i>5600</i>		
<i>ပူၤအ့ရှၢၣ်ဖိ အဂ့ၢ်အဂၤ</i>	<i>ပူၤအ့ရှၢၣ်ဖိ</i>	<i>0.6%</i>	<i>31400</i>	<i>9500</i>		
<i>ပူၤသုၣ်ဖိ အဂ့ၢ်အဂၤ</i>	<i>ပူၤသုၣ်ဖိ</i>	<i>0.6%</i>	<i>30000</i>	<i>14700</i>		
<i>ပူၤစပုၣ်ထူလံၤဖိ အဂ့ၢ်အဂၤ</i>	<i>ပူၤစပုၣ်ထူလံၤဖိ</i>	<i>1.2%</i>	<i>62700</i>	<i>18800</i>		
<i>ပူၤကလုာ်အဂၤ (ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး ပစံးဖိပူၤကီးဖိ)</i>		<i>0.1%</i>	<i>7400</i>	<i>2200</i>		
<i>ကလုာ်ဆဲးလၢအါမံၤအကရူၢ်တဖၣ်</i>		<i>3.1%</i>	<i>167500</i>	<i>35000</i>		
မံၣ်နံၣ်စိထံၣ်ဖိခဲလၢၣ်		100.0%	5450900	2269700	8%	2%

*ကျိၣ်တၢ်တြီၤတဖၣ်န့ၢ် တၢ်ဟံၣ်ဖျါအခီပညီ ဒ်အမ့ၢ် ပူၤလၢအဟံၣ်ဖျါထီၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်စံးကတိၤအဲကလံးကျိၣ် သ့စ့ၤန့ၢ်ဒီး "ဂ့ၢ်ဒိၣ်မး" အပတီၢ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ဟံၣ်ဖျါရဲၣ်လီၤအံၤအပူၤခဲလၢန့ၣ် အဟဲဝဲဒၣ်လၢ MN ကီၢ်စဲၣ် ပုၤကလုာ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လီၤခၢၣ်သး အ 2018 "မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်ဖိတဖၣ် အပန့ၣ်တၢ်ကၤ တၢ်အိၣ်သး" တၢ်ဟံၣ်ဖျါအပူၤ ဒီး အိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲ
https://mn.gov/admin/assets/MNSDC_EconStatus_2018Report_FNL_Access.pdf_tcm36-362054.pdf

ကျိၣ်လၢပုၤညါန့ၣ်စိးကတိၤအိၣ်တဖၣ် ဒီး LEP ဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢညါန့ၣ်တဖၣ်

သန့ၤထီၣ်သးလၢ ပုၤအမဲရကၤဖိ ပုၤတဝၢ တၢ်ဃီထံ¹ (ACS) အတၢ်ဒွေးတယၢ် လၢတယၢ်ဒီးဘၣ်အပူၤတဖၣ်အဖီခိၣ်, မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်အပုၤကညါအနီၣ်ဂံၢ် န့ၣ်အိၣ်ဒီး ဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢ 2.2 ကကွဲၢ် လီၤ. ဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢ 260,000 ဃၣ်ဃၣ်, မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢတဖၣ်အံၤ 12% န့ၣ်, အါတက့ၢ် စံးကတိၤဝဲ ကျိၣ်လၢအတမ့ၢ်ဘၣ် အဲကလံးကျိၣ် လၢဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢ 50,000, မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢ 2.4% န့ၣ် တသ့အဲကလံးကျိၣ် ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်.

¹ U.S. တၢ်ထၢထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ် ဘျုးရဲၣ် ပုၤကမ့ၢ်တၢ်စူးကါ တၢ်ဂ့ၢ်ဖိၣ်ဆံးဆံးဖိ တၢ်ဟံၣ်ဖျါရဲၣ်လီၤတဖၣ်, အမဲရကၤ ပုၤတဝၢ တၢ်ဃီထံ တၢ်ဟံၣ်ဖျါရဲၣ်လီၤ ID S1602, "[ဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢလၢ စံးကတိၤအဲကလံးကျိၣ်တဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ် 2019: ACS 5-န့ၣ် တၢ်ဒွေးတယၢ်တဖၣ် တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤ တၢ်ဟံၣ်ဖျါရဲၣ်လီၤတဖၣ်](#)" တၢ်သမံသမိးဝဲထံအီၤဖဲ 1/13/2021.

တပ်မတော်ဖွဲ့စည်းရေး ၂ ဟုတ်ထိုင်တပ်ကွပ်ကဲတပ်ဘဏ်း ကျိုင်းလူပုညီနုစံးကတိအီအေအါကတါ လာမံနံနံစိထပ်ဟံနံဃီတဖဏ်အပူ သန့ထိုင်သးလာ ပုအမဲရကမိ ပုတဝါ တပ်ဃိထံ (ACS) တပ်ဒွေးတယာ်တဖဏ် ဒီး မံနံနံစိထပ်ကူသ့ဝဲကျိ (MDE) ပဒိန်ကိုတပ်ဆဲးလီမံ တပ်ဂွံဖိုင်တဖဏ် အဖီခိန် နုနီလီ.

တပ်မတော်ဖွဲ့စည်းရေး ၂. တပ်ကွပ်ကဲတပ် ဘဏ်း ကျိုင်းလူပုညီနုစံးကတိအီအေအါကတါ လာမံနံနံစိထပ်ဟံနံဃီထာ်တဖဏ်အပူ.

ကျိုင်းအကရူ	2015-2019 ACS 5-နီနံ တပ်ဒွေးတယာ်တဖဏ်		MDE 2019-2020 တပ်ဆဲးလီမံ တပ်ဂွံဖိုင်		
	ဟံနံဃီထာ် အနီနံဂံတယာ် ဟံဖိုင် မိတ်ကတိ လာဟံနံ	LEP ဟံနံဃီထာ် အနီနံဂံတယာ် ဟံဖိုင်	ကျိုင်းအမံ	2019-2020 မိတ်ကတိ လာဟံနံ ပဒိန်ကိုတပ်ဆဲး လီမံ	တပ်ဆဲးလီ မံခဲလက်ဟံ ဖိုင် အမူးက ယာ်
စပုန်ကျိုင်း	82,811	15716	စပုန်ကျိုင်း	51,396	5.9%
အုန်ဒိန်-ပုယုရိန်ဖိ ကျိုင်းအဂါတဖဏ်	58,999	6468	ရဲရှာန် ကျိုင်း	2,493	0.3%
ပုအုရှာန်ဖိ ဒီး ပစံးပုကီးဖိ ကျိုင်းတဖဏ်	64,568	14507	မိကျိုင်း	20,362	2.3%
			ကညီကျိုင်း	4,418	0.5%
			ဘံနံယဲးနုနီကျိုင်း	3,923	0.4%
			တရူးကျိုင်း, မဲဒရူကျိုင်း	2,508	0.3%
ကျိုင်းအဂုအဂါခဲလက်	54,810	15931	ဆိန်မန်လံနံကျိုင်း	27,989	3.2%
			အာ်ရဲကျိုင်း	3,311	0.4%

မံနံနံစိထပ် နုဆာ်ဂံထံးတပ်အိန်ယာ်တဖဏ် ဝဲကျိ
ကျိုင်းဂွံဖိ တပ်မတော် တပ်တိကျိ (လါယု 2022)

		အိတ်ရမိတ်ကိုက်, အဖတ်အိတ်ရမိတ်ကိုက်, အိတ်ရိတ်မဲးဖတ်ကိုက်	2,581	0.3%
--	--	---	-------	------

LEP ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ် ကလုာ်ကရူၢ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်အိတ်နီၤဖးလီၤသး

သန့ၤထီၣ်သးလၢ ACS အံၤ အတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဒွးတယၢ်အီၤ ဖဲတယံာ်ဒီးဘၣ်တဖၣ် အဖီခိၣ်, မံၣ်န့ၣ်စိထီၣ် ဒီးထံၣ် အိတ်ဝဲ 12 ဘၣ်လၢအိတ်ဒီး LEP ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ် အါန့ၢ်ဒီး ယဲၢ်မုၢ်ကယၤ လၢအဝဲသ့ၣ်အပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢာ်ဟံၣ်ဖျိၣ်အပူၤ မ့တမ့ၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢ 400 န့ၣ် ပုၤကညီ 1,000 ဂၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ရဲၣ်လီၤ 3 ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကျၢၢ်တံၢ်ဘၣ်သးဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢလၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဃာ်အီၤဒ်အမ့ၢ် LEP တဖၣ် အနီၣ်ဂံၢ်တယၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ် ဒီး မုၢ်ကယၤ လၢခိးထံၣ် 12 ဘၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

² မံၣ်န့ၣ်စိထီၣ် ကျၢၢ်သ့ဝဲၤကျိၤ, MDE တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ်လီၢ်ခၢၣ်သး- တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ဟံၣ်ထံၣ်နီၤဖးတဖၣ်, ["2019-2020 ဂံၢ်ခိၣ်ထံး ဟံၣ်အကျိၢ် တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်"](#) တၢ်သမံသမိးပံာ်ထံအီၤဖဲ 1/06/2021.

တၢ်ဟံၣ်ဖျါရဲၣ်လီၤ 3. တၢ်ဂ့ၢ်ကျါတၢ်တံၢ်ဘၣ်ဃး ဒီးထံၣ်အါန့ၢ်ဒီး ယဲၣ်မုၢ်ကယၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် LEP ဟံၣ်ဒူၣ်ဃီထၢ 400, သန့ၤထီၣ်သးလၢ ACS 2019 ယဲၣ်-နံၣ် တၢ်ဒွဲးတယၢ်တဖၣ် အဖီခိၣ်.

ဒီးထံၣ်အမံၤ	LEP ဟံၣ်ဒူၣ်ဃီထၢ တၢ်ဒွဲးတယၢ် ဟံၣ်ဖျါ	တၢ်တလီၤပ လိာ်သး လၢတူၢ်လိာ် သ့ (MOE) LEP ဟံၣ်ဖျါ	မုၢ်က ယၢ် တၢ်ဒွဲး တယၢ် LE P	MOE
				မုၢ်က ယၢ် တၢ်ဒွဲးတ ယၢ် LEP
Hennepin	18,804	±1038	3.7%	±0.2%
Ramsey	11,395	±746	5.5%	±0.4%
Dakota	4,421	±472	2.7%	±0.3%
Anoka	2,629	±315	2.1%	±0.2%
Olmsted	1,767	±314	2.8%	±0.5%
Stearns	1,476	±326	2.5%	±0.6%
Scott	1,209	±203	2.4%	±0.4%
Mower	1,149	±203	7.4%	±1.3%
Washington	1,019	±206	1.1%	±0.2%
Nobles	884	±196	11.0%	±2.4%
Rice	766	±185	3.3%	±0.8%
Kandiyohi	655	±188	3.9%	±1.1%

တၢ်ဟံၣ်ဖျါရဲၣ်လီၤ 4, လၢလၢာ်န့ၢ်, ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ ပုၤစံးကတိၤမိၢ်တၢ်ကတိၤတဖၣ် အမုၢ်ကယၢ် (သန့ၤထီၣ်သးလၢ 2019-2020 MDE တၢ်ဂ့ၢ်ဖျါ³ အဖီခိၣ်) ဒီး ပုၤလၢတသ့အဲကလံးကျိၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် အမုၢ်ကယၢ်တၢ်ဒွဲးတယၢ် (သန့ၤထီၣ်သးလၢ ACS 2019 ယဲၣ်-နံၣ် တၢ်ဒွဲးတယၢ်တဖၣ် အဖီခိၣ်) လၢကျိၣ်လၢတမ့ၢ်အဲကလံးကျိၣ် လၢပုၤညါန့ၢ်စံးကတိၤအီၤအအါကတၢ် လၢမံၣ်နံၣ်စိထံၣ်အပူၤတဖၣ်အဂီၢ် န့ၢ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ဖျါအံၤ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်အဒိၣ်အလဲၢ် တၢ်လီၤဆီလိာ်သး ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ် လၢကျိၣ်လၢအတၢ်သိးလိာ်သးတဖၣ်အပူၤ လၢဒီးထံၣ်တဖၣ်အကျါ, ဒီး ဟံၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကီး မုၢ်ကယၢ် တၢ်လီၤဆီလိာ်သး

မံၣ်နံၣ်စိထံၣ် န့ၢ်ဆၢၣ်ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢ်တဖၣ် ဝဲကျါ
ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိာ်ကျါ (လၢယုၤ 2022)

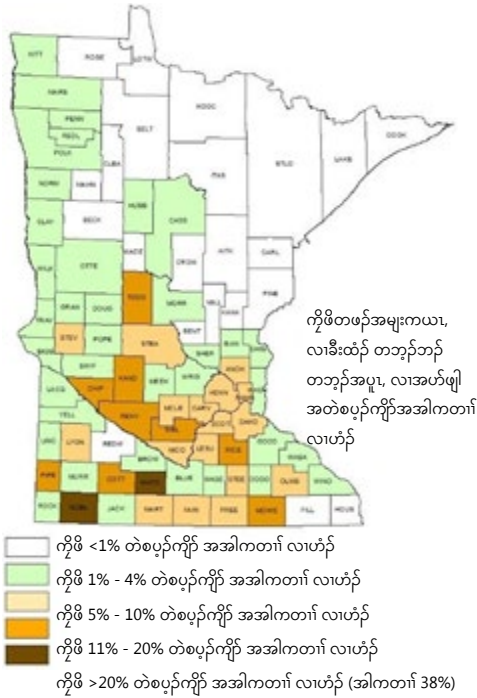
ဒိုင်ဒိုင်မှိုမှို လၢ LEP ပှၤတဲတၢ်ဖိတဖၣ်အကျါ လၢတၢ်ကတိၤအကရူၢ် တခါစုၣ်စုၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ.
မှိုဆိကမိၣ်ထီၣ်အီၤတပူၤဃီ, တၢ်အံၤဟ့ၣ်လီၤဝဲ တၢ်ထံၣ်တမံၤ ဘၣ်ဃး မှို DNR တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဒီး
တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် ဘၣ်သဂၢၢ်ဒီး ပှၤတဂၤစုၣ်စုၣ် လၢအိၣ်ဒီး IEP လၢအကလိၣ်ဘၣ် ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ
တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် ကသ့ထဲထဲလဲၣ် အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

³ တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ်ဘၣ်ဃး ကိၣ်ဖိဆဲးလီၤမံၤလၢပဒိၣ်ကိၣ်တဖၣ် အမိၣ်တၢ်ကတိၤလၢဟံၣ် လၢ MDE ထၢဖျိၣ်အီၤန့ၣ် ဒူးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်အဒိၣ်အလဲၣ် ဘၣ်ဃး LEP ပှၤတဂၤတဖၣ်လၢအိၣ်ဒီး ကိၣ်န့ၣ်သးလိဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢအဆဲးလီၤအမံၤလၢပဒိၣ်ကိၣ်တဖၣ် လၢဒီးထံၣ်တခါဘၣ်တခါအပူၤန့ၣ်လီၤ, သန့ကတဲာ်တဆၢထၢၣ်ခၢၣ်စးလၢ ဒီးထံၣ်ဒိတဘျီအဂီၢ်ဘၣ်. တၢ်ထီၣ်သတြီၤ ACS တၢ်ဒွဲးတဖၣ်တဖၣ် ဒီး MDE တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် လၢဟံၣ်ဒုၣ်ဃီထၢ လၢအမိၣ်တၢ်ကတိၤမှို စပုၣ်ကျိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ် (ကျိၣ်အကရူၢ်ထဲတခါဇိၤ လၢတၢ်ထီၣ်သတြီၤအီၤ လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ်ခံခါအဘၢၣ်စၢၤသ့) မှိုထီၣ်သတြီၤဒီး တၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်တဖၣ် လၢအသန့ထီၣ်အသးလၢ ဒီးထံၣ်ဒိတဘျီ တၢ်အဒိၣ်ခၢၣ်စးတဖၣ် အဖီခိၣ်, ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒုၣ်လၢ MDE အပဒိၣ်ကိၣ်တၢ်ဆဲးလီၤမံၤတၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ်အံၤ မိၣ်သး ဟံၣ်ဖျါတလၢကွံာ် ပှၤကညီၤလၢစံးကတိၤစပုၣ်ကျိၣ်အနီၣ်ဂံၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤမှိုကမ့ၢ်ဝဲတီဝဲ လၢကျိၣ်ကရူၢ်အဂၤတဖၣ်အဂီၢ်ဇါန့ၣ် တၢ်တသ့ၣ်ညါအီၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

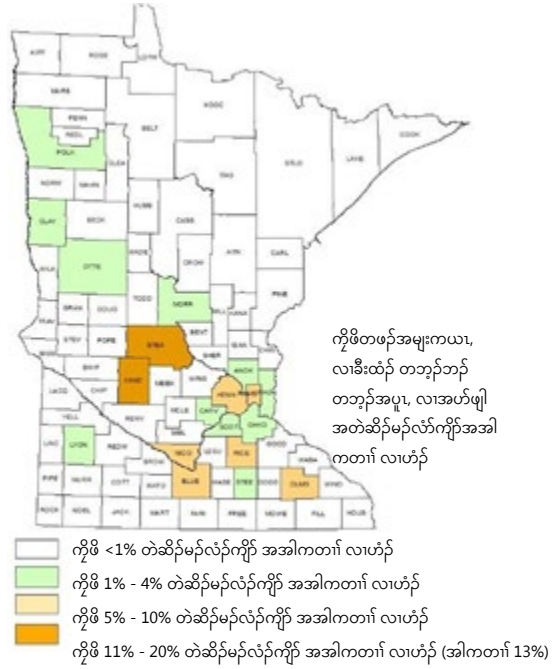
တစ်ဖက်ဖျက်ရုံလီ 4. ဒီးထံက်ကျိတ်တင်ဂျက်ကျိတ်တင်ဂျက် လာအဟ်ဖျက်ထီဉ် ပှာစံးကတိ၊ မိတ်တင်ကတိတဖဉ် အမျးကယဒွေးတယာ်တဖဉ် လာဒီးထံက်တခါစုတ်စုတ်အပူ ဒီး ပှာစံးကတိမိတ်တင်ကတိ လာအိဉ်ဒီး IEP တဖဉ် အမျးကယ လာ ဒီးထံက်တဖဉ်လာ အပှာကညီနီဉ်ဂံာ် ဘဉ်တင်ဒွေးတယာ်အီဒ် အအါန့ဒီး LEP ယဲးမျးကယ မ့တမ့ာ် LEP တံဉ်ဒုဉ်ဃီထာ 400 အဂီာ်.

ဒီးထံက်အမံ	MDE စပုဉ်ကျိတ် %	ACS စပုဉ်ကျိတ် LEP %	ACS စပုဉ်ကျိတ် LEP % MOE	MDE ဆိဉ်မဉ် လံဉ်ကျိတ် %	ACS LEP အဂါ %	ACS LEP အဂါ % MOE	MDE မိကျိတ် %	MDE ကညီကျိတ် %	MDE ဘဉ်ယဲးန့ဉ် ကျိတ် %	ACS A LEP
Hennepin	9.5%	19.6%	±2.1%	6.3%	31.0%	±2.7%	2.7%	0.0%	0.6%	19.
Ramsey	7.5%	23.1%	±3.6%	5.4%	34.4%	±4%	13.3%	3.8%	0.6%	30.
Dakota	7.8%	17.3%	±3.9%	3.5%	29.5%	±5.6%	0.3%	0.0%	0.8%	18.
Anoka	5.6%	18.8%	±3.7%	1.7%	19.5%	±4.4%	2.8%	0.0%	1.1%	16.
Olmsted	5.1%	19.1%	±8%	4.8%	29.0%	±8.5%	0.4%	0.0%	0.8%	27.
Stearns	4.5%	16.6%	±5.7%	13.3%	48.4%	±11%	0.0%	0.0%	0.4%	16.
Scott	4.8%	17.2%	±6.8%	1.9%	15.6%	±10.3%	0.1%	0.0%	1.1%	18.
Mower	16.2%	49.5%	±9.7%	0.0%	62.0%	±19.5%	0.0%	2.2%	0.4%	58.
Washington Nobles	2.7%	10.9%	±3.7%	0.6%	16.0%	±6.9%	2.2%	0.0%	0.5%	9.8
	37.7%	41.0%	±9%	0.0%	38.4%	±35.7%	0.0%	3.0%	0.2%	35.
Rice	13.2%	31.8%	±10.1%	9.8%	46.9%	±14%	0.0%	0.0%	0.4%	23.
Kandiyohi	16.7%	16.4%	±9.1%	12.3%	63.0%	±24.8%	0.0%			64.

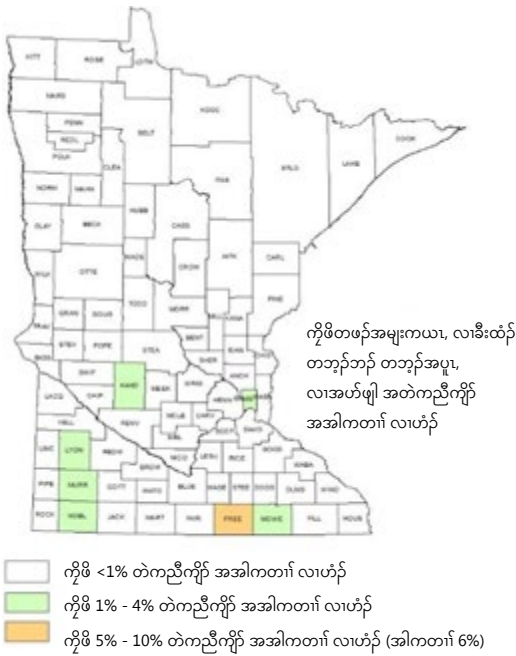
တၢ်ဂီၤ 1 a-e. ကျိၣ်လၢတၢ်ဖျၢၣ်အဲၤကလံးကျိၣ် လၢ MN ကျိၣ်တဖၣ် ညီၣ်န့ၢ်စံးကတိၤအီၤလၢဟံၣ် အအါကတၢၢ် ယဲၣ်ကျိၣ် (ထဲဒၣ်မုၢ်ကယၤတဖၣ်ဇီၤ).

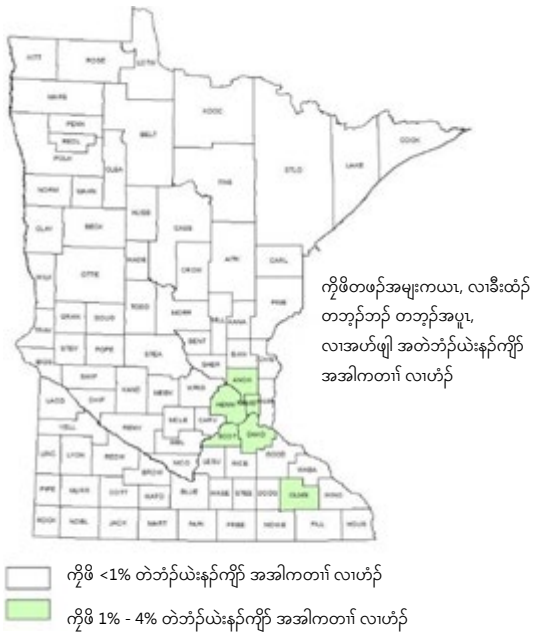
a.

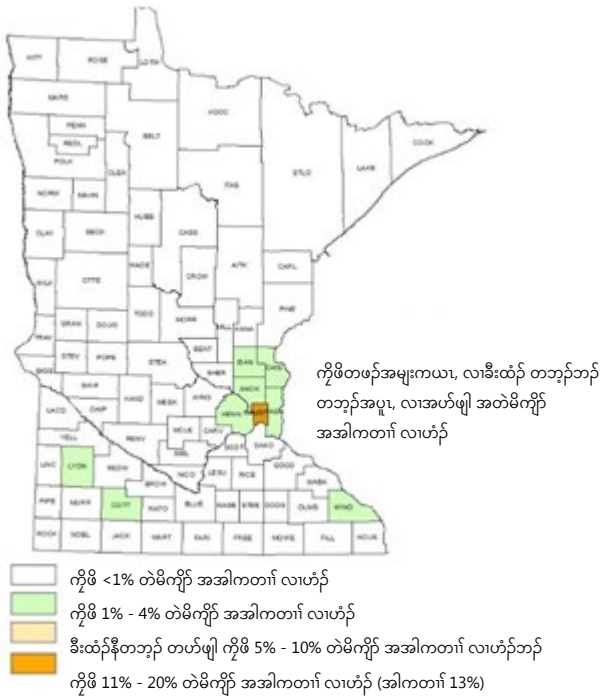
b.

c.

d.

e.

2. ပှၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုာ်စုာ် အတၢ်ဟဲတုၤဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီး DNR အဘျီတဖၣ်

DNR ကယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး အဘျီတဖၣ်ဒီး ပှၤတဂၤစုာ်စုာ် လၢအိၣ်ဒီး LEP လၢအယုထံၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ် တသ့ဖဲအသ့ လီၤတၢ်လီၤဆဲး န့ၣ်လီၤ. DNR ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် လၢညါန့ၣ် ဘၣ်ထွဲဒိဆၢလိာ်သးယၢ်ခီယၢ်ခီဒီး ပှၤတဂၤဖိတဖၣ် ကထၢဖိၣ်တဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤန့ၣ်လီၤ. အဒိ, DNR အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤခၢၣ်သး ကဆဲးမၤနီၣ်တၢ် ဖဲပှၤကိးလီၤတဲစိတဂၤ ယုထီၣ်တဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢကျိၣ်အဂၤတကျိၣ် အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်လိာ်ဘၣ် ကျိၣ်ဂ့ၢ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်န့ၣ် ကသန့ၤထီၣ်အသးလၢ-

- ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး အဘျီတဖၣ်ဒီး ကျိၣ်အကရူၢ်တခါ.
- ပှၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုာ်စုာ် အတၢ်ယုထံၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အဘျီတဖၣ် လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတခါအပူၤ.
- ကျိၣ်ဂ့ၢ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤတဖၣ် အကလုာ်.

3. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢ DNR ဟ့ၣ် လီၤအီၤတဖၣ် အန့ၣ်ဒီး တၢ်အကါဒိၣ် လၢပှၤကူပှၤကညိတဖၣ် အတၢ်အိၣ်မူအပူၤ

မံၣ်န့ၣ်စိထၣ် န့ၣ်ဆၢၣ်ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ် ဝဲၤကျိၤ ကျိၣ်ဂ့ၢ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ တၢ်တိာ်ကျဲၤ (လၢယုၤ 2022)

DNR ဟ်ဒိဉ်မးဆိ ဂံထံးတၢ်အိဉ်ယၢၤဒီးတၢ်ပီးတၢ်လီၤ လၢတၢ်ကဟ့ၣ်လီၤအီၤတဖၣ် လၢကျိဉ်လၢအတမ့ၢ် အဲကလံၤကျိဉ်တဖၣ်အပူၤ ဒ်ညီန့ၢ်အသိးကွၢ်ကွၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ်ဒိဉ်မးဆိတၢ်အကါဒိဉ်န့ၣ် ကဟ်ဃုာ်ဒီး-

1. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဉ်လၢ အကါဒိဉ်ဝဲနီၢ်နီၢ်လၢ ကတုၤအိဉ်စူးကါ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၢ်ဘျး လၢကီၢ်စၢၤဖိဉ်ဆိဉ်ထွဲကျိဉ်စ့တဖၣ်.
2. တၢ်အိဉ်သးတဖၣ် ဖဲတၢ်တအိဉ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဉ် ကကဲထီဉ် တၢ်ပိာ်ထွဲကဲထီဉ်သး ဒိဉ်ဒိဉ်မ့ၢ်မ့ၢ်တဖၣ် လၢ ပုၤလၢအိဉ်ဒီး LEP တဂၤစ့ၣ်စ့ၣ် အတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပူၤဖျဲးဘၣ်ဘၢ အဂီၢ်.
3. လံာ်တီၤလံာ်မိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်ထွဲတုၤအိဉ်လိာ်သး လၢသဲစးဂ့ၢ်ဝီတကပၤ အလီၢ်အိဉ်ဝဲသပုၤကတၢၢ်တဖၣ်; တၢ်အိဉ်သးတဖၣ် ဖဲတၢ်တအိဉ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဉ် ကဒုးကဲထီဉ် ကမျၢၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤကမၣ်သဲစး တၢ်စံဉ်ညီဉ်ဃုာ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲသဲစးဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ဃိထံသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်.
4. လံာ်တီၤလံာ်မိတဖၣ် လၢအဒုးကဲထီဉ် တၢ်ပိာ်ထွဲကဲထီဉ်သးဒိဉ်ဒိဉ်မ့ၢ်မ့ၢ် လၢပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်အဂီၢ်သ့တဖၣ်, မ့ၢ်လၢ အဝဲတန့ၢ်ပၢၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဉ်အံၤအယိ.

လၢတၢ်ဘၣ်ထွဲတုၤအိဉ်လိာ်သး အကလုာ်အဂၤတဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်တုၤအိဉ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိဉ်တၢ်မၤစၢၤ လၢပုၤဒီးအိဉ်ပညီန့ၣ် လိဉ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤအံၤ အတၢ်အိဉ်မူဆိးဂဲၤ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အိဉ်သးအါမံၤအပူၤ, တၢ်တသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် တၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤတခါန့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကသမၤ ပုၤလၢအိဉ်ဒီး LEP တဂၤစ့ၣ်စ့ၣ် ကတုၤအိဉ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ် ပုၤဒီးအိဉ်ပညီန့ၣ်လီၤ. အဒိ, တၢ်တအိဉ်ဒီးလံာ်လဲၤလၢတၢ်ကွဲးကျိဉ်ထံဟ်အီၤ ဖဲကီၢ်စဲၣ်န့ၣ်ဆၢၣ်ကရၢၢ် တၢ်တဲန့ၢ်ပၢၢ်ဒုးန့ၣ်တၢ်တခါအပူၤန့ၣ် ကတြီဃာ် ကရူၢ်ကရၢတဖၣ် လၢကမၤလိသ့ၣ်ညါဘၣ် လီၢ်ကဝီၤတခါ အန့ၣ်ဆၢၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လဲၤ အကွၢ်အဂီၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. သန့ၣ်က့, တၢ်ကွဲးကျိဉ်ထံက့ၤ DNR အလံာ်ဧၤလဲၤဧၤလဲၤလၢ ဆူကျိဉ်ကိးခါန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢ အကဲထီဉ်သးသ့ မျးကယၤပုၤပုၤ ဘၣ်. Title VI တမၤလိာ် ပုၤဒီးန့ၢ် ကီၢ်စၢၤဖိဉ်ကျိဉ်စ့တၢ်မၤစၢၤတဖၣ် လၢတၢ်အံၤဘၣ်, ဒီး ကီၢ်ခိဉ်တၢ်စံဉ်ညီဉ်တၢ်မၤလိာ် 13166 တမၤလိာ် ကီၢ်စၢၤဖိဉ်ခါစးကရၢတဖၣ်လၢ တၢ်အံၤဘၣ်. အကါဒိဉ်လၢ DNR အဂီၢ် လၢကယုသ့ၣ်ညါ တၢ်လိဉ်ဘၣ်တဖၣ်လၢအအိဉ်ဒီး ပုၤကမျၢၢ်လၢအကြးဒီးတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် ဒ်သိးကဆၢတၢ် မ့ၢ်လံာ်ဧၤလဲၤဧၤလဲၤတုၤလီၢ်တုၤကျဲၤတဖၣ် ကြးလၢတၢ်ကကွဲးကျိဉ်ထံက့ၤအီၤဧၤ ဒီး, မ့ၢ်ကြးအယိ, လံာ်လဲၤမနုၤတဖၣ် တၢ်ကြးကွဲးကျိဉ်ထံက့ၤအီၤ န့ၣ်လီၤ.

4. ဂံထံးတၢ်အိဉ်ယၢၤတဖၣ် လၢအအိဉ်ဒီး DNR ဒီး ကျိဉ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်မၤစၢၤ တၢ်လၢကဟ့ၣ်လီၤစ့တဖၣ်.

DNR အဂံၢ်ထံးတၢ်အိဉ်ယၢၤလၢအိဉ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်လီၤကျိဉ်ဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အဘူးအလဲတဖၣ်

ဘဉ်သုဉ်သုဉ် ကမၤဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး တၢ်မၤအပတီၢ်တဖဉ် လၢကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘဉ်တၢ် ပုၤဒီးအခိပညီ ဆူ ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုၣ်စုၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အဘူးအလဲတဖဉ် မ့ၢ်တလၢကွံာ် တၢ်ဘဉ်ဘျးတဖဉ် အါအါဂီၢ်ဂီၢ် ဒီး ကျိၣ်ဂ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအံၤ တမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်တူၢ်လိာ်အီၤသ့ဘဉ်ဒီး, DNR ကယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ လၢကဟ့ၣ်-န့ၣ်ဘျးအါ ကျိၣ်က့ၢ်တဖဉ် လၢကဟ့ၣ်လီၤ ကျိၣ်ဂ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤ လၢအလၢလီၤဒီးလီၤတၢ်တဖဉ် တချူးတြီယာ်ဟံပနီၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖဉ် အခါန့ၣ်လီၤ. ဝဲၤဒ့တဖဉ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖဉ် ဒီး လီၢ်ကဝီၤတဖဉ် ကြးမၤနီၣ်မၤယါ အတၢ်ဟံထံနီၤဖး ဖဲဟံဖျါထီၣ် တၢ်လၢကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တြီယာ်တဖဉ် ဒ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ခးတမံၤအသိး အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထၢဖျိၣ် ကျိၣ်လၢပုၤဘဉ်သးအီၤ အဂ့ၢ်အကျိၣ်

လၢကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘဉ်တၢ် လၢအပုၤဒီးအခိပညီ ဆူ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖဉ် ဒီး တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖဉ်အဂီၢ်, အကျိၣ်ဒိၣ်နီၢ်မးလၢ DNR ကသ့ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် ပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ် ဒီး ပုၤတဝၢတဖဉ် အကျိၣ်ဂ့ၢ်တၢ်လိာ်ဘဉ်တဖဉ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကျါ ကျိၣ်က့ၢ်အါဘိသ့ဝဲ လၢကဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုၣ်စုၣ်အဂီၢ်, ဟံဃုာ်ဒီး-

- တၢ်မၤစၢၤတုၤလီၢ်တုၤကျဲ, တၢ်န့ၣ်လီၤဟံဃုာ်မၤသကိးတၢ် ဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဘဉ်ထွဲလိာ်သးဒီး ပုၤဘဉ်ထွဲမၤသကိးတၢ်တဖဉ်
- တၢ်ဟံဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး တၢ်ကရၢကရိမၤသကိးတၢ်တဖဉ်
- တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် လၢတၢ်ထၢဖျိၣ်အီၤ ခိဖျိ တၢ်ဘဉ်ထွဲဒိဆါဆိလိာ်သးဒီး ပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်လၢအိၣ်ဒီး LEP တဖဉ်
- တၢ်ဟံထံနီၤဖး ပုၤကလုာ်ကရူၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် လၢအဘဉ်ထွဲတဖဉ်

LA ဖိးမံမ့ဒါခိၣ် ဒီး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘဉ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်တၢ်မၤကရၢ ကသ့ၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဘဉ်ထွဲလိာ်သး လၢအမၤစၢၤ DNR သ့တဖဉ် န့ၣ်လီၤ.

DNR ဝဲၤဒ့ ပုၤန့ၣ်တၢ်တဖဉ် ကဘဉ်မၤလီၤတၢ် အဝဲသ့ၣ်အဝဲဒ့တဖဉ် လၢကပၤဃာ် တၢ်မၤနီၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖဉ် ဘဉ်ဃး LEP တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢအဝဲသ့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤတဖဉ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ကျဲၤလၢ တၢ်ပၤဃာ် တၢ်မၤနီၣ် ဒီး တၢ်မၤလီၤတၢ် တၢ်ဟံဖျါအဂီၢ်န့ၣ် ကဘဉ်တၢ်သုးကျဲၤန့ၣ်အီၤလၢ LA ဖိးမံမ့ဒါခိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ်အံၤ တၢ်စူးကျါအီၤ လၢကမၤစၢၤဆါတၢ် LEP တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢအလိာ်တဖဉ် အပတီၢ်, လၢကသမံသမိး တၢ်ဆီတလဲတဖဉ်, ဒီး လၢဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး လၢအကြးတဖဉ် ဆူ ဝဲၤဒ့ တၢ်ကဲခိၣ်ကဲန့ၢ် ဘဉ်ဃး ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢလၢအလိာ်တဖဉ် ဒ်သိးကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ

တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ န့ၣ်လီၤ.

တြီၤဃာ်ဝဲ တၢ်ကွၢ်မၢ်ကွၢ်တလီၤတၢ် လၢအတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤခဲလၢာ်အပူၤ ဒီး တမ့ၢ်ကစူၤကါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ထၢဖျိၣ်အီၤ ဘၣ်ဃး ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ် လၢကကွၢ်မၢ်ကွၢ်တလီၤ ကရူၢ်ကရၢတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်အဂီၢ် န့ၣ်ဘၣ်. လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ, DNR တမ့ၢ်ကစူၤကါ တၢ်န့ၣ်လီၤကီၢ်အတၢ်အိၣ်သး ဒ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဆၢတံာ် ပုၤတဂၤ အတၢ်ကြးတၢ်ဘၣ် လၢ LEP တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်တိၣ်ကျဲၤအံၤအပူၤဘၣ်.

တၢ်ဃုထၢ ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်

ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါဃာ်အီၤလၢထး လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ-လွံၣ်ခါ တၢ်ဟံၣ်ထံးနီၤဖး တၢ်နီၤဖးအပူၤသီး, DNR ကမၤဝဲ တၢ်မၤအပတီၢ် လၢအကြးတဖၣ် ဒ်သီးကမၤလီၤတံာ် တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကတိၤကျိၣ်ထံက့ၤ လံာ်တီၤလံာ်မီၤအကါဒိၣ်နီၢ်နီၢ်တဖၣ် ဆူ ကျိၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤတဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီး LEP လၢအဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးလၢ လံာ်တီၤလံာ်မီၤတဖၣ်အံၤအပယိ မ့တမ့ၢ် လၢအသးစဲလံာ်တီၤလံာ်မီၤတဖၣ်အံၤ ဒိၣ်မးတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ဒ်သီးကမၤလီၤတံာ် တၢ်မၤ တၢ်ဘၣ်ထွဲတုၤအိၣ်လိာ်သး ဒီဖျိ ပုၤတဲကျိးထံတၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤတၢ် လၢအပတီၢ်ထီၣ်ဘးတဂၤဂၤ, မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအတဲကျိၣ်အါကျိၣ်သ့တဂၤအဂီၢ်, DNR ကမၤဝဲ တၢ်မၤအပတီၢ်လၢအကြးတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤကျိၣ်ထံက့ၤတၢ်န့ၣ် တၢ်စူၤကါအီၤလၢ တကတီၢ်ဃီတဘျီဃီ တၢ်စံးကတိၤတၢ်အဂီၢ်, ဒီး တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤတၢ်န့ၣ် တၢ်စူၤကါအီၤလၢ လံာ်လဲၣ်တၢ်ကွဲးတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ခံမံၤလၢာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ကျဲကူၣ်သ့တဖၣ် လၢ DNR ကစူၤကါအီၤ ဒ်သီးကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ န့ၣ်လီၤ. မံၣ်န့ၣ်စိထံာ်ကီၢ်စဲၣ်အိၣ်ဒီး ပတီၢ်ထီၣ် လံာ်စၢၤဃာ်တဖၣ် လၢကျိၣ်လီၤတဲစိကျိၤတဖၣ် (လီၤတဲစိ တၢ်တဲကျိးထံ), တၢ်တဲကျိးထံက့ၤတၢ် တကတီၢ်ဃီတဘျီဃီ ဒီး တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤတၢ် တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ဖဲဃုထၢ ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ် လၢကစူၤကါအီၤအဂီၢ်အခါ, DNR ကဆိကမိၣ်ထီၣ် တၢ်လၢာ်ဘူၣ်လၢာ်စ့ၤ ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ တၢ်အကဒါဒိၣ် န့ၣ်လီၤ. အဒိ, လၢကကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤ တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျါတဖၣ် ဂီၢ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤအဂီၢ် တၢ်လၢာ်ဘူၣ်လၢာ်စ့ၤ မ့ၢ်အါ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ် မ့ၢ်တလၢန့ၣ်, DNR ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကစူၤကါဝဲ ကျိၣ်လီၤတဲစိကျိၤတခါ ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤလၢလံာ်အသီး လၢကမၤလီၤတံာ် ပုၤအိၣ်ဒီး LEP တဂၤ ဒ်သီးမၤန့ၢ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ လၢအနီၢ်ကစၢ်အကျိၣ် ကသ့ဝဲအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

အတၢ်ဘၣ်ထွဲဒိဆၢလိာ်သးယၢ်ဒိယၢ်ဒိ တနီၤနီၤဒီး ပုၤကမ့ၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်ယိယိဖိလီၤ, ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ပုၤဖီကရၢၢ်လဲးမး မ့တမ့ၢ်

တၢ်ပၤဆၢဒီသဒၢန့ဆၢၣ် ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ အတၢ်သမံသမိး လဲးစ့ၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဲကျိးထံတၢ် တမ့ၢ်ကလိၣ်ဝဲ လၢတၢ်အိၣ်သးကိးခါဒီး အပူၤဘၣ်, သန့က့ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအဘၣ်ထွဲဒီဆၢလိၣ်သးဒီး ပုၤကမ့ၢ်န့ၣ် ကြးဒုးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ် တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲ ဒီး ကဘၣ်ဒီဆၢထီၣ် တၢ်ဃုထီၣ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ် တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ ချ့ချ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤကျိၣ်ထံက့ၤတၢ်လၢထးခိၣ်

တၢ်တဲကျိၣ်ထံက့ၤတၢ်န့ၣ် ဟံဃုာ်ဒီး တၢ်ဒိကန့ၣ် တၢ်စံးကတိၤဘၣ်ထွဲလိၣ်သး လၢကျိၣ်တမံၤဃီအပူၤ (ကျိၣ်ခိၣ်ထံး) ဒီး တၢ်ခီလဲလိၣ်အီၤဆူ ကျိၣ်အဂၤတခါ လၢထးခိၣ် (ကျိၣ်ပညိၣ်) ဒီး တၢ်ဟံးဃာ်ပၤဃာ် တၢ်စံးတၢ်ကတိၤအခီပညိၣ်တမံၤဃီ န့ၣ်လီၤ. DNR အံၤစူးကါဝဲ ပုၤတဲကျိးထံတၢ်လၢ အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ထီၣ်ဘးတဖၣ် ဒ်သိးကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတုၤလီၤတီၤလီၤတဖၣ် ဆူ ပုၤတဂၤစုာ်စုာ်လၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤတဲကျိးထံတၢ်လၢအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ထီၣ်ဘးတဖၣ်န့ၣ် ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲ-

- တၢ်သ့အဲကလံးကျိၣ် ဒီး ကျိၣ်လၢတၢ်ပညိၣ်အီၤ ခံခါလၢာ် ဂ့ၤဂ့ၤ.
- တၢ်မၤလိ လၢအဟံဃုာ်ဒီး တၢ်တဲကျိၣ်ထံက့ၤတၢ် အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် ဒီး သကံာ်ပဝးသနီတဖၣ်.
- တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၤမိာ်ပုၤ လၢကျိၣ်ခံခါလၢာ်အပူၤ ဘၣ်ဃး တၢ်စံးတၢ်ကတိၤ လီၤလီၤဆီဆီ မ့တမ့ၢ် တၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ် တခါလၢာ်လၢာ်.
- ဟံကဲဒီသ့ၣ်ဒီးသးဂ့ၤဂ့ၤ ဆူ ပုၤဘၣ်ထွဲမၤသကိးတၢ်တဖၣ် အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢလၢာ်တဖၣ် တၢ်ကြးဆိကမိၣ်အီၤ ဖဲအလီၢ်အိၣ်နီၢ်နီၢ် လၢကစူးကါ ပုၤတဲကျိးထံတၢ်တဂၤ လၢကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ် လၢပဲၤဒီးအခီပညိၣ် လၢ DNR တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတခါအဂီၢ် အခါန့ၣ်လီၤ.

ထီၣ်ဂီၤ တၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်တဖၣ်

1. **မၤနီၣ်မၤဃါ တၢ်စူးကါ ပုၤတဲကျိးထံတၢ်.** DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ထီၣ်ဘိန့ၣ် ကဘၣ်မၤနီၣ်ဝဲ ဖဲတၢ်စူးကါ ပုၤတဲကျိးထံတၢ် တဂၤအခါ မ့တမ့ၢ် ဖဲပုၤဘၣ်ထွဲမၤသကိးတၢ်တဂၤ စူးကါဝဲ ကျိၣ်ဂ့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ အကျိၣ်အကွၢ်အဂၤတမံၤအခါန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကြးန့ၣ်, တၢ်ဟံဃုာ်အီၤတပူၤဃီဆူ ပတီၢ်မုၢ် တၢ်ပၤဃာ် တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ တၢ်မၤကျဲၤသန့တဖၣ်အပူၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
2. **စူးကါ နီၢ်ခီၣ်ကစၢ် ပုၤတဲကျိးထံတၢ် တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်, ဒ်အလီၢ်အိၣ်အသိး.** လၢလီၤတဲစိ

ပုၤတဲကျိးထံတၢ်အလီၢ် တၢ်မ့ၢ်လိာ်ဘၣ် ပုၤတဲကျိးထံတၢ် လၢနီၢ်ခိၣ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်ဂၤန့ၣ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကြၢးသးကျဲၤန့ၣ် ပုၤတဲကျိးထံတၢ်တၢ်ဂၤ ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ် ဒီး တၢ်လီၢ်လၢ အဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးဝဲဒၣ်လၢ ပုၤတဲကျိးထံတၢ်ဒီးပုၤဘၣ်ထွဲမၤသကိးတၢ် ခံၣ်လၢအံၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

- 3. **ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျၢၤ ပုၤဘၣ်ထွဲမၤသကိးတၢ် အတၢ်မ့ၢ်တၢ်.** တချုးဟ့ၣ်လီၤ ဂ့ၢ်ဝီ-လီၤဆီ မ့တမ့ၢ် နီၢ်တၢ်ဂၤဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအခါ, DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျၢၤ ပုၤဘၣ်ထွဲမၤသကိးတၢ်အံၤ အတၢ်မ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအသ့ကျိၣ်အါကျိၣ်တဖၣ်, ကျိၣ်လီၤတဲစိကျိၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤဆါတၢ်ဖိတဖၣ် လၢအဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တဲကျိၣ်ထံက့ၤတၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤတၢ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် ဒီဖျိ လံာ်စၢၤသၢာ်တဖၣ်ဒီး ကီၢ်စဲၣ်အံၤန့ၣ် မၤစၢၤ DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် လၢတၢ်ဟံၣ်ဂၢ်ဟံၣ်ကျၢၤတၢ်တဖၣ်အဂီၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- 4. တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီဆၢလိာ်သးယၢ်ဒီဒီး ပုၤတၢ်ဂၤစ့ၣ်စ့ၣ်လၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်အသးလၢ တၢ်လီၢ်အယံၤ လၢတၢ်စူးကါလီၤတဲစိတန့ၢ်ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၢ်အယံၤ ပုၤတဲကျိးထံတၢ်လၢနီၢ်ကစၢ် တအိၣ်အါအါတဖၣ် အပူၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ကလိာ်ဘၣ် တၢ်လူၤပိာ်ထွဲတၢ်ဂ့ၢ်ဆူညါခါ ဒီး မ့ၢ်တၢ်အံၤကဲထီၣ်ဝဲလၢခံ ဒီဖျိ ကျိၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ကသ့ခါန့ၣ် DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်မၤလီၤတၢ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ပုၤတဲကျိးထံတၢ် ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ်

တသ့ဖဲအသ့ ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကြၢးစူးကါဝဲ ပုၤတဲကျိးထံတၢ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် ဒ်သိးကမၤစၢၤလီၤ တၢ်လၢာ်ဘၣ်လၢာ်စ့ၤတဖၣ် ဒီး မၤချ့ထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤန့ၣ်လီၤ-

DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအသ့ကျိၣ်အါကျိၣ်တဖၣ် – ပုၤမၤတၢ်ဖိဒ်သိးအံၤ မ့ၢ်အိၣ်ဖဲန့ၣ် ဒီး ပုၤဒီးန့ၢ်အီၤလၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၢ်ကဝီၤအံၤ အပူၤ မ့ၢ်သ့အယိန့ၣ်, DNR မ့ၢ်ဒါခိၣ်တဖၣ် ဆုၤခီဝဲ ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ် ဆူ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအသ့ကျိၣ်အါကျိၣ် လၢအစံးကတီၢ် အဝဲသ့ၣ်အကျိၣ်တၢ်ဂၤအအိၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

လီၤတဲစိ ပုၤတဲကျိးထံတၢ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် (ကျိၣ်လီၤတဲစိကျိၣ်) – ကျိၣ်လီၤတဲစိကျိၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲ လီၤတဲစိ တၢ်တဲကျိၣ်ထံက့ၤတၢ် လၢကျိၣ်အါန့ၢ်ဒီး 200 ကျိၣ်, တနံၤ 24 န့ၣ်ရဲၣ်, တနွံ နွံသီ န့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ အသ့ကျိၣ်အါကျိၣ် တအိၣ်ဝဲအခါ, ဖဲကျိၣ်အံၤတမ့ၢ်ဝဲ ကျိၣ်လၢတၢ်ညီန့ၢ် ကွၢ်ဆၢာ်မဲာ်ဘၣ်အီၤ ဖဲ DNR အခါ, မ့တမ့ၢ် ဖဲပုၤမၤတၢ်ဖိ တသ့ၣ်ညါလီၤတၢ် ကျိၣ်လၢပုၤစံးကတီၢ်အီၤန့ၣ်အခါ ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကြၢးစူးကါဝဲ ကျိၣ်လီၤတဲစိကျိၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. DNR ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဘူးတၢ်လဲ သန့ၤထီၣ်သးလၢ တမံးနံးဘၣ်တမံးနံးအဖီခိၣ် လၢတၢ်စူးကါ ပုၤတဲကျိးထံတၢ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအံၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကြၢးမၤညီန့ၢ်ညီဘျါအသးဒီး ကျိၣ်လီၤတဲစိကျိၣ်

တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ တၢ်တဲၣ်ကျိၣ်ထံၣ်က့ၤတၢ် တၢ်မၤကျဲၤသန့ တချုးအဝဲသ့ၣ်စူးကါ တၢ်အံၤအခါ န့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ခိၣ်နီၣ်ကစၢ် ပုၤတဲၣ်ကျိၣ်ထံၣ်က့ၤတၢ် လၢအိၣ်ဒီးလံာ်စၢၤတဖၣ် – မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် တၢ်ပၤတၢ်ဆၢအဝဲၤကျိၣ်
ရဲၣ်သဲကတီၤဝဲ ကီၢ်စဲၣ်ဒိတဘျီၣ် ပတီၢ်ထီလံာ်စၢၤတဖၣ် လၢတၢ်စံးကတီၤကျိၣ် တၢ်တဲၣ်ကျိၣ်ထံၣ်က့ၤတၢ် ဒီး တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ
ဘၣ်ထွဲလိာ်သးတဖၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဆါတၢ်ဖိတဖၣ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်စံးကတီၤကျိၣ် တၢ်တဲၣ်ကျိၣ်ထံၣ်က့ၤတၢ် ဒီး
တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤဘၣ်ထွဲလိာ်သးတဖၣ် ကီၢ်စဲၣ်ဒိတဘျီၣ် ပတီၢ်ထီ လံာ်စၢၤ န့ၣ် တၢ်ဃုထၢအီၤခိဖျိ လံာ်ပတံၢ်ကွဲမ့ၢ်
(Request for Proposal, RFP) တၢ်မၤကျဲၤသန့တမံၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤဆါတၢ်ဖိတဖၣ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲ တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံၣ်လံာ်,
တၢ်ထူးထီၣ် တၢ်ကလုာ် ဒီး တၢ်ဂီၤမူ တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်, ဒီး တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤအဂၤ လၢအဘၣ်ထွဲဒီး
တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံၣ်က့ၤတၢ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်, တၢ်အလဲတဖၣ်, ဒီး တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ်
လီၤဆီလိာ်အသး သန့ထီၣ်သးလၢ ပုၤဆါတၢ်ဖိတဂၤဘၣ်တဂၤအဖီခိၣ် ဒီး ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဃုထီၣ်တၢ် အဖီခိၣ် န့ၣ်လီၤ.
ပုၤဆါတၢ်ဖိတဆၢအံၤ ကဘၣ်လူၤပိာ်မၤထွဲ တၢ်ဒိသ့ၣ်ဟံးသးအတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျီၣ်တမံၤ ဒီး တၢ်သ့ၣ်ဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်
နီၣ်ထီၣ်တၢ်ဟံးပနီၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. DNR ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤ တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် အတၢ်အၢၣ်လီၤဒီး
ပုၤမၤလံာ်စၢၤတဖၣ် လၢကဟ့ၣ်လီၤ နီၣ်တဂၤဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်အဘၣ်အဘၢတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. DNR
ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢအဲၣ်ဒီးမၤ ပုၤကွဲးကျိၣ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤ လံာ်တီလံာ်မိတမံၤမံၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢအဲၣ်ဒီး လံာ်လဲၣ် ဒီး တၢ်ကလုာ်
မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂီၤမူ လၢတၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံၣ်အီၤတမံၤမံၤန့ၣ်, ကြးဆဲးကျိး အလီၢ်ကဝီၤ တၢ်ပုၤတၢ် ပုၤဆဲးကျိးတၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်စူးကါ ဟံၣ်ဖိဃီဖိ, တံၤသကိး, မ့တမ့ၢ် ဖိဆဲးတဖၣ် ဒ်ပုၤတဲၣ်ကျိၣ်ထံၣ်က့ၤတဖၣ်အသိး

ဖဲပုၤအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုာ်စုာ် အဲၣ်ဒီးမၤ အတံၤသကိး မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိ တဂၤဂၤ
ကတဲကျိးထံၣ်က့ၤတၢ်လၢအဂီၢ်အခါ, တၢ်လၢလံာ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်တဖၣ်
လၢတၢ်အိၣ်သးဒ်သိးအံၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ-

- လီၤဆီဒုၣ်တၢ် တၢ်ဘၣ်ထွဲခိဆါလိာ်သးအံၤ မ့ၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကဟံးဃုာ်ဒီး
တၢ်လုာ်သ့ၣ်ခါပတၢ် သဲစး မ့တမ့ၢ် မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး တၢ်ကြးတၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အဂီၢ် အယိန့ၣ်,
တၢ်ဒိသဒါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ ဒီး တၢ်တဲၣ်ကျိၣ်ထံၣ်က့ၤတၢ် အတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ် ထီၣ်ဘိကြးမ့ၢ်ဝဲ
တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အဒိၣ်ကတၢ် န့ၣ်လီၤ.
- မ့ၢ်လၢ ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုာ်စုာ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တမ့ၢ်ကသ့ၣ်ညါ တၢ်ဒီးန့ၢ် တၢ်တဲၣ်ကျိၣ်ထံၣ်က့ၤတၢ်
တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ် အယိ, ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တဲၣ်ကျိၣ်ထံၣ်က့ၤတၢ် တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ အကလီတဖၣ် တက့ၢ်.
- ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုာ်စုာ် မ့ၢ်ဘၣ်သးလၢ အဟံၣ်ဖိဃီဖိ မ့တမ့ၢ် တံၤသကိးတဂၤ

ကတဲကျိုးထံန့အီတၢ်အယိ, လၢကမၤလီၤတၢ် တၢ်တဲကျိုးထံက့ၤတၢ်အံၤ အတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ် မ့ၢ်ပုၤတၢ်အံၤပျဲ ပုၤတဲကျိုးထံတၢ် လၢအဒိးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤလိတၢ် ဒိကန့ၢ်တၢ်အံၤ ကသ့ၤန့ၢ် သံကွၢ်အီၤတက့ၢ်. တၢ်တဲကျိုးထံတၢ်န့ၢ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအသ့ၤကျိၢ်အါကျိၢ်တဖၣ်, ကျိၢ်လီၤတဲစိကျိၤ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤမၤလံာ်စၢၤတဖၣ် ကြးမၤဝဲ တၢ်လူၤပိာ်ထွဲဆဲးကျိးတၢ်ဆူညါတဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဆုၤလံာ်ပရၢတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

- ဟးဆွဲး တၢ်စူးကျိၤ ဖိသၣ်ဆဲးတဖၣ် ဒ်ပုၤတဲကျိုးထံတၢ်တဖၣ်အသိး တက့ၢ်. တၢ်န့ၢ်မ့ၢ်ကမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအကျိၢ်ဒိၣ်နီၢ်တဖၣ် အယိန့ၢ်, တၢ်တကြးစူးကျိၤအဝဲသ့ၣ် လၢတၢ်အိၣ်သးဒ်သိးအံၤတဖၣ်အပူၤဘၣ်.
- ဖဲပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တၢ်တၢ်စ့ၣ်စ့ၣ် ကဘၣ်စံးဆၢ တၢ်သံကွၢ် ကီၤကီၤခဲဲ မ့ၢ်တမ့ၢ် လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်အခါ, DNR ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢအသ့ၤကျိၢ်အါကျိၢ်တဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤတဲကျိုးထံတၢ်လၢအိၣ်ဒီးလံာ်စၢၤတဖၣ်န့ၢ် တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးအီၤဒိၣ်န့ၢ်လီၤ. ဖဲပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တၢ်တၢ်စ့ၣ်စ့ၣ် ဟ့ၣ်လီၤဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး အဝဲသ့ၣ် အတၢ်ကြး တၢ်ဘၣ် လၢတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အဂီၢ်, ဟ်ဃုာ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်န့ၢ်ဖးသီလၢခံကတၢ်တသီတဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် လံာ်အုၣ်သးတဖၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ် ဖဲတၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတ်သဲးစး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကအိၣ်ဝဲအခါန့ၢ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအသ့ၤကျိၢ်အါကျိၢ်တဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ပုၤတဲကျိုးထံတၢ်လၢအိၣ်ဒီးလံာ်စၢၤတဖၣ်န့ၢ် တၢ်ကြးစူးကျိၤအီၤ လၢတၢ်အိၣ်သး ဒ်သိးအံၤတဖၣ်အပူၤန့ၢ်လီၤ.
- တၢ်မ့ၢ်ကဟ်ဖျါထီၣ် နီၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၢ် ဝံသးစူၤ ကွၢ်သဃဲၤဆူ မံၣ်န့ၢ်စိထံၣ်ပဒိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် တၢ်မၤလုၢ်လၢ်တဖၣ် သဲးစး (Minnesota Government Data Practices Act) တက့ၢ်.

တၢ်ကွဲးကျိၢ်ထံက့ၤတၢ်လၢလံာ်ဧါလဲၢ်ဧါ

DNR အံၤ ကဘၣ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ န့ၢ်လီၤဟ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ် လၢကကွဲးကျိၢ်ထံက့ၤ လံာ်တီလံာ်မီအရ့ဒိၣ် ဒီး လံာ်တီလံာ်မီအရ့တဒိၣ် ခံခါလၢ် ဒီး တၢ်ဘၣ်ထွဲတုၤအိၣ်လိာ်သးတဖၣ် န့ၢ်လီၤ. လံာ်တီလံာ်မီအရ့ဒိၣ်တဖၣ် ဟ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လံာ်ပတံတဖၣ်; တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲး ဒီး တၢ်ဆိုးထီၣ်တၢ်သးတမံ လံာ်တကီၣ်ဒိတဖၣ်; ဒီး လဲးစ့ၣ် ဒီး တၢ်ပျဲ လံာ်ပတံတဖၣ်/တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ တဖၣ် ဒီး တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃး တၢ်မၤစၢၤလီၤတၢ်, တၢ်သမၤကွံာ်တၢ်, မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်မၤကတၢ်ကွံာ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်/ တၢ်န့ၢ်ဘျူးတဖၣ် ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကပတံသကွံာ်ကညးထီၣ် တၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီမၤတၢ်ဒ်သိးအံၤတဖၣ် န့ၢ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ကြးဆိကမိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိ-လွံၢ်ခါ တၢ်ဟံးထံနီၤဖးအံၤ, ဒ်အမ့ၢ် LEP ပုၤကညီနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ် ဒီး ကျိၢ်လၢ တၢ်စံးကတိၤအီၤတဖၣ် အနီၣ်ဂံၢ်ဒီးအလီၢ်အကျဲ န့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ထွဲဒီး လံာ်တီလံာ်မီအရ့တဒိၣ်တဖၣ်

မံၣ်န့ၢ်စိထံၣ် န့ၢ်ဆၢၣ်ဂံၢ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ် ဝဲကျိၤ ကျိၢ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိာ်ကျဲၤ (လၢယုၤ 2022)

လၢတၢ်ပညိၣ်အီၤလၢ ပုၤကမ္ဘၢၤ တၢ်မၤစၢၤတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤကမ္ဘၢၤဂီၢ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤအဂီၢ်၊
ဝဲၤဒုဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲၤဒုဒီးတၢ်ခါတၢ်စ့ၣ် ကြၢးကွဲးကျိၣ်ထံန့ၢ်တၢ် ဖဲတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ ပုၤကမ္ဘၢၤအမုၢ်ကယၤ အါအါဂီၢ်ဂီၢ်
တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအလီၢ် မ့တမ့ၢ် ဖဲပုၤလၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢ ဝဲၤဒုဒီးတဖၣ် အတၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်အလီၢ် န့ၣ်လီၤ။

ဒ်တၢ်မၤလုၢ်လၢအိၣ်အသိး ဖဲတၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်ဝဲၤ လံာ်တီၤလံာ်မိတမံၤအခါ၊ တၢ်ပနီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲၤ ကျိၤကျဲၤအကါဒိၣ်နီၢ်နီၢ် လၢ DNR
အဂီၢ် ဒ်သိးကဘၣ်ထွဲတၢ်အိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူ ပုၤကမ္ဘၢၤအအိၣ် န့ၣ်လီၤ။ တၢ်ပနီၣ်တဖၣ် တၢ်စူးကါအီၤ လၢဟ့ၣ်လီၤ
တၢ်န့ၣ်ကျဲၤတဖၣ်၊ ဆူၣ်ချ့ၣ်ဂီၢ်ဝီၤ ဒီး တၢ်ပူၤဖျဲးဘၣ်ဘၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ၊ တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဘျၢတဖၣ် ဒီး
တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်ဘၣ်ယး တၢ်စံၣ်စိၤတဲၤစိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆဲးတၢ်လၢတဖၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ။
တၢ်ဂီၤတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်န့ၣ် တၢ်စူးကါအီၤ လၢကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူ ပုၤလၢအစံးကတိၤ
ကျိၣ်လၢအလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ ဒီး ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကတုၤလီၤတီၤလီၤဝဲၤ အါန့ၢ်အန့ၢ်
လၢတၢ်န့ၣ်ကျဲၤဒီးတၢ်ပူၤဖျဲးဘၣ်ဘၢ တၢ်ပနီၣ်တနီၤနီၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ။

တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ကဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဟ်ဒိၣ်မၤဆိတဖၣ် လၢတၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤ
လံာ်တီၤလံာ်မိတဖၣ်အဂီၢ် လၢတနီၣ်ဘၣ်တနီၣ်အဖိခိၣ် သန့ၤထီၣ်သးလၢ တၢ်သုးကျဲၤဟ်လီၤ တၢ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်ထံးဒိၣ်ဘိ-လွံၢ်ခါ
တၢ်ဟ်ထံနီၤဖး လၢအအိၣ်လၢ တၢ်တိာ်ကျဲၤအံၤအပူၤ ဆူ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ။
တၢ်ဂ့ၢ်လၢလံာ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲၤ တၢ်ဆိကမိၣ်အါထီၣ်တၢ်တဖၣ် လၢတၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤလံာ်လဲၢ်အဂီၢ်လီၤ-

- DNR တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအါမးန့ၣ် တၢ်ပျဲဒီးန့ၢ် ပုၤကိးဂၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤပုၤကိးဂၤ လၢအအိၣ်လၢ
မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ်ကီၢ်စဲၣ်အပူၤ ဒီး အါန့ၢ်အန့ၢ်လီၤ။ လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢအိၣ်ဒီး တၢ်ကြၢးတၢ်ဘၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံာ်လီၤဆဲး
အါန့ၢ်အန့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်၊ တၢ်ဆိကမိၣ်ထီၣ် ဆၢကတီၢ်လၢ ကဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤတၢ်တဖၣ်န့ၣ်
တၢ်ကံၢ်ဒွဲးထီၣ်အီၤ ဒ်ပုၤကညီအနီၣ်ဂံၢ်အကြၢးအဘၣ် အမုၢ်ကယၤတခါအသိး န့ၣ်လီၤ။
- တမ့ၢ်ကသုကဘၣ်လၢ ကကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤ လံာ်တီၤလံာ်မိခဲလၢဘၣ်။ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် DNR ကဘၣ်ဆၢတံာ်
တၢ်အရဲဒိၣ်ကတၢ် လၢအအိၣ်ဒီး လံာ်လဲၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အပူၤ လၢကကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤအီၤအဂီၢ် မ့တမ့ၢ်
မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ တၢ်ကတဲၣ်နၢ်ပၢ်အီၤလၢထးခိၣ်ခါ န့ၣ်လီၤ။ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် DNR ကဆိကမိၣ်စ့ၢ်ကီး ကရူၢ်မနုၤတဖၣ်
အအါကတၢ်ကမ့ၢ်ဝဲၤ DNR တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဒီး တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် အပူၤစူးကါတၢ်ဖိတဖၣ်လဲၣ် န့ၣ်လီၤ။
အဒိ၊ ပုၤန့ၣ်လီၤကီၢ် အပူၤတဝါတနီၤနီၤန့ၣ် အိၣ်ဒီး တၢ်ခးတၢ်မံၤလၢ ဒီး တၢ်တခွဲညၣ် တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ
ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်တဖၣ်လီၤ၊ ဒီး အဂၤတဖၣ် တအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၣ်ဘၣ်။
- တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤ လံာ်တီၤလံာ်မိတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢ ထးခိၣ်တၢ်ဖိးတၢ်ကတိၤ သ့စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ။

တၢ်လီၤအဘၣ်အဘၤ လၢတၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤတၢ်လၢလံာ်ဧၤလဲၤဧၤတဖၣ်အဂီၢ်

U.S. တၢ်အံးကွၢ်ပၤဆၢ ထံကီၢ်အန့ၣ်တၢ်အိၣ်ယၤဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ ဝဲၤကျိၤ (DOI) ဟ့ၣ်ထီၣ်တ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်လၢ ပုၤဒီးန့ၢ် ကီၢ်စၢၤဖျိၣ်ကျိၣ်စ့တၢ်ဆီၣ်ထွဲတဖၣ်အဂီၢ် လၢတၢ်ဆၢတံာ် တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံ လံာ်တီၤလံာ်မိတဖၣ်လၢ အလီၤအိၣ်ဝဲအဒိၣ်အမ့ၢ် အဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ဒီးသန့ၤဝဲဒၣ် U.S. တၢ်တီၢ်တြၢ် အဝဲၤကျိၤ (DOJ) အတၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်, လၢအဘၣ်တၢ်တ့ၢ်တီၢ်ကျဲၤအီၤလၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၤ တၢ်ဒီတဒၤ လၢကဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၤ တၢ်ဒီတဒၤတဖၣ်အံၤန့ၣ် ဘၣ်ထွဲဒၣ်ထဲလၢ တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံ လံာ်တီၤလံာ်မိတဖၣ်အံၤအဂီၢ်ဧၤဒီး တဒိဘၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢ ကဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်တုၤအိၣ်န့ၢ်ဘၣ်အခွဲး ကဲဘျူးကဲဖျိၣ်ဆူ ပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ် လၢအအိၣ်ဒီး LEP ဒီဖျိ ပုၤကတီၢ်ကျိၣ်ထံတၢ်လၢ အသ့န့ၢ်အိၣ်န့ၢ်တဖၣ်အအိၣ် ဖဲလၢ တၢ်ကတီၢ်ကျိၣ်ထံ တၢ်တီၤမၤစၢၤတဖၣ်န့ၣ် တၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤဒီး ကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲအခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢလံာ်တဖၣ်အံၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲထံဆဲးအီၤဒ် တၢ်အုၣ်သးလၢ အဂံၢ်ဆူၣ် လၢအလူၤပိာ်မၤထွဲ DNR အတၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံ အတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤတဖၣ်လီၤ-

- DNR ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံ လံာ်တီၤလံာ်မိတဖၣ်လၢ အလီၤအိၣ်ဝဲအဒိၣ်အမ့ၢ် လၢ LEP ကျိၣ်တၢ်ကတီၢ် ကရူၢ် တမံၤလၢလၢ အကြၢးဒီးတၢ်ဒီးန့ၢ်ခွဲးယၢ် လၢအကရၢကရိဒူးအိၣ်ထီၣ် ပုၤတဖၣ်လၢ အကြၢးဒီး တၢ်ဒီးန့ၢ်ခွဲးယၢ် ယဲၢ်မုၢ်ကယၤ မ့တမ့ၢ် 1000 ဂၤ, ဖဲအစ့ၤ တမံၤမံၤ, လၢကဘၣ်တၢ်မၤစၢၤအီၤ မ့တမ့ၢ် လၢကဘၣ်တၢ်ဒိဘၣ်မၤဟူးအီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဒူးဘၣ်သဂၢၢ်လိာ်သး, မ့တမ့ၢ်
- လၢကျိၣ်တၢ်ကတီၢ် တကရူၢ်အပူၤ ပုၤအိၣ်ဝဲ မ့ၢ်စ့ၤန့ၢ် 50 ဂၤ လၢအတုၤယီၤဝဲဒၣ် ပုၤယဲၢ်မုၢ်ကယၤ အကျဲၤစၢၤ ဒ်တၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢ အပူၤကွံာ် လံာ်အဆၢအသိးအယီၤ, DNR ကဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ကွဲးဒူးသ့ၣ်ညါတၢ်လၢ ကျိၣ်တၢ်ကတီၢ်မိၢ်ပုၤ လၢ LEP ကျိၣ်တၢ်ကတီၢ်ကရူၢ်အပူၤ ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ် ထးဒိၣ်တၢ်ကတီၢ်ကျိၣ်ထံတၢ် လၢလံာ်လဲၤတၢ်ကွဲးအကျိၣ်ဒိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, တအိၣ်ဒီး တၢ်ဘူးတၢ်လဲၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လီၤတူၢ်လၢ ကဟ့ၣ်ထီၣ် လံာ်ကွဲးကျိၣ်ထံ လၢတၢ်အိၣ်သးတဖၣ် လၢအဘၣ်တၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၤ တၢ်ဒီတဒၤအဖီလၢန့ၣ် အဒိပညီတမ့ၢ် တၢ်တလူၤပိာ်မၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီဘၣ်. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟ်ပညိၣ်အီၤဒ် တၢ်န့ၣ်ကျဲတမံၤ လၢတၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲတၢ် သပုၤတၢ် လၢတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤသ့ ဒီဖျိ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ-လွံၢ်ခါ တၢ်ဟ်ထံနီၤဖး အလီၤန့ၣ်လီၤ. ညီန့ၢ်န့ၣ်, တလိၣ်လၢ ကကျိၣ်ထံက့ၤ လံာ်တီၤလံာ်မိတဖၣ်လၢ အလီၤအိၣ်ဝဲအဒိၣ်အမ့ၢ်တဖၣ် ဖဲလၢတၢ်အံၤ ကဲထီၣ် တၢ်ဝံတၢ်ယိးကဲာ်ဆိး လၢတၢ်ကထီၣ်ဒါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အဖိးသးစး ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတမံၤအခါဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ကျိၤကျဲၤ အဂၤတဖၣ်လၢ တၢ်တုၤအိၣ်န့ၢ်ဘၣ်အခွဲး ကဲဘျူးကဲဖျိၣ်, အဒိဒ်သိး တၢ်ကတီၢ်ကျိၣ်ထံက့ၤတၢ်

တုၤလီၤတီၤလီၤ လၢလံာ်တီၤလံာ်မိ အကါဒိၣ်တနီၤနီၤအဂီၢ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤသ့ၣ် လၢတၢ်အိၣ်သးဒ်သိးအံၤ အဖီလၢန့ၣ်လီၤ.

နီၣ်တဂၤဂ့ၢ်ဝီၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်ဒီသဒါ/တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်ဒီသဒါ

တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် တၢ်လိာ်ဘၣ် အစ့ၤကတၢၢ်

ဒီး အပုၤမၤလံာ်စၢၤဘၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်လူၤပိာ်မၤထွဲ " တၢ်လိာ်ဘၣ် အစ့ၤကတၢၢ်" တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဘိးဘၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် အပတီၢ်တဖၣ်လၢ အဘၣ်တၢ်စးထီၣ်မၤအီၤလၢ မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် ပဒိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် အလုၢ်အလၢတဖၣ် သဲစးတၢ်ဘျါ (MGDPA) န့ၣ်လီၤ. တၢ်ရၤလီၤဒုးသ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢ တၢ်ဟံၣ်ခူသ့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ခူသ့ၣ်န့ၣ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဒ် အမ့ၢ် တၢ်တမံၤ "လၢအလိာ်ဘၣ် တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤဒီး တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် လီၤလီၤဆီဆီ လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိအီၤ ဒီဖျိ ပုၤအဖုကရၢလၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ်သဲစးတၢ်ဘျါ မ့တမ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤ ပဒိၣ် မိၢ်ပုၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤန့ၢ်ပၤခွဲးယၢ် ဒီဖျိ ကီၢ်စၢၤဖျိၣ် ပဒိၣ်လီၤ." ကွၢ်ဖဲ မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ, တၢ်နီၤဖးခိၣ်တီ 13.05. subd န့ၣ်တက့ၢ်. 3.

မူဒါလၢကမၤလီၤတၢ် တၢ်ပၤဆုၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ်ကြးကြးဘၣ်ဘၣ်

အိၣ်ဒီးမူဒါလၢ ကသိၣ်လိ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိအီၤတဖၣ် လၢကတုၤန့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ဒီး စူးကါ တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ်လၢ တၢ်ထၢဖျိၣ်ဟံၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးအပုၤမၤလံာ်စၢၤဘၣ်တဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးမူဒါလၢ ကသိၣ်လိ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိအီၤတဖၣ် လၢကထၢဖျိၣ်, တုၤန့ၢ်ဒီးန့ၢ်, ရဲၣ်သဲကတီၤ ဒီး ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ်လၢ တၢ်ထၢဖျိၣ်ဟံၣ်အီၤတဖၣ် လၢတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျါ, ဒီးလၢတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ လီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢတၢ်မၤတၢ်အၢၣ်လီၤဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤ တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ အဖီလၢန့ၣ်လီၤ. မူဒါအံၤ ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်မၤလီၤတၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိအံၤ တၢ်သိၣ်လိ ကြးကြးဘၣ်ဘၣ် ဘၣ်ဃးဒီး-

- မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် ပဒိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိၣ် အလုၢ်အလၢတဖၣ် သဲစးတၢ်ဘျါ (MGDPA), မံၣ်န့ၣ်စိထံၣ် သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ အဆၢဒိၣ် 13.
- ကီၢ်စဲးဒီး ကီၢ်စၢၤဖျိၣ် သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်, တၢ်ဘျါတဖၣ်, ဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျါအကြးအဘၣ်တမံၤလၢလၢ လၢအတၢ်ဒိဘၣ်အိၣ်လၢ တၢ်ထၢဖျိၣ်, တၢ်ဟံၣ်ဃုာ်, တၢ်စူးကါဒီး တၢ်ရၤလီၤဒုးသ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢ တၢ်ဟံၣ်ခူသ့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ခူသ့ၣ်အဖီခိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒီးအပူမလံာ်စာဃာ်တဖၣ်န့ၣ်-

- တဘၣ်စူးကါ မ့တမ့ၢ် တဘၣ်ဟ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အလဲၤတလၢအါန့ၢ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် ဒ်သဲစးတၢ်ဘျါ မၤလိာ်အသိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ကဘၣ်စူးကါ တၢ်တြီၤဃာ်ဒီသဒါအကြးအဘၣ်တဖၣ် ဒ်သိးကဒီသဒါ တၢ်စူးကါ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ်ဖျါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ တကြးတဘၣ် ဒီဖျိ အပူမလံာ်ဖိတဖၣ်ဒီး ပူမလံာ်စာဃာ်တဖၣ်န့ၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ကဘၣ်ခီဆါထီၣ် တၢ်စူးကါ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ်ဖျါတကြးတဘၣ် လၢတၢ်သ့ၣ်ညါဘၣ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်သးဒုဒီဘၣ်အီၤ ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ဒီသဒါဟ်အီၤ ကြးကြးဘၣ်ဘၣ် ဒ်တၢ်န့ၢ်လီၤဆူၣ်ဆူ တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိ တၢ်ပာဆုၤရဲၣ်ကျဲၤ အကျဲသန့ မၤလိာ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.
- ကဘၣ်မၤလီၤတံာ်လၢ ပူခါၣ်စးတဖၣ်, ပူသမံသမိးတၢ်တဖၣ်, ဒီး ပူအဂၤတဖၣ် လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤ တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိလၢ တၢ်ဟ်န့ၣ်သ့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိန့ၣ်သ့ၣ် လၢကအာၣ်လီၤတူၢ်လိာ်လၢ ကဟ်ပနီၣ်တၢ်အဆါ ဒီဖျိ တၢ်ဖိၣ်ဃးတဖၣ် ဒီး တၢ်အိၣ်သးလၢအဘၣ်ထွဲဒီးအီၤတဖၣ် ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်န့ၣ်တဖၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်မၤကတၢ်ကွံာ် လံာ်စာဃာ်တမံၤလၢလိာ်အခါ, ကဘၣ်မၤထီၣ်ထီၣ် တၢ်ဒီသဒါတဖၣ်လၢ အဘၣ်ဃးဒီး လံာ်စာဃာ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢအဘၣ်တၢ်ထၢဖျိအီၤ ဖဲတၢ်အာၣ်လီၤအီၤလီၤ အကတီၢ်အဖၢမုၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွၢ်စူၣ်ကယာ်/တၢ်ခံကွၢ်စီၤကွၢ်

ကပဲာ်ထံနီၤဖး တၢ်တီာ်ကျဲၤ ကိးနီၣ်ဒဲး လၢကဆါတဲာ် အတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤ ခဲလၢာ်ခဲဆုၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. LA ဖိးမံမူဒါခိၣ်ဒီး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဟံးထီၣ်ဖျိထီၣ်တၢ်မၤကရၢ ကမၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒု တၢ်ပဲာ်ထံနီၤဖးအံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ပဲာ်ထံနီၤဖးအံၤအပူၤ ကပုၣ်ဃုာ်ဒီး-

- တၢ်သမံသမိး ဘၣ်ဃးဒီး LEP အပူၤနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒုး ခဲအံၤ လၢကီၢ်စဲၣ်အံၤအပူၤ.
- တၢ်သမံသမိး မ့တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အတၢ်ဖိးတၢ်မၤ ဘၣ်ဃးဒီး ကျိၣ်တၢ်ကတိၤတဖၣ်အံၤ မၤလၢပဲၤထီၣ်ဘး တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢ ပူလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုာ်စုာ်အဂီၢ်ခါ.
- တၢ်ထံၣ်လိာ်သးဒီး ပူလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤစုာ်စုာ် အနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ် အနီၣ်ဂံၢ်တၢ်ဒုးတယာ်.

- တၢ်သမံသမိး မ့ၢ်ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် န့ၢ်ပၢ် DNR အ LEP အသနူတဖၣ် ဒီး တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ် ဒီး ကဘၣ်ဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်အီၤ ဒ်လဲၣ်.
- တၢ်သမံသမိး တၢ်အိၣ်ယၤတဖၣ်လၢ တၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤသ့တဖၣ်.
- LEP ပှၤတၢ်တဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဒီး ပှၤစူးကၢ်တၢ်တဖၣ်, ပှၤတၢ် တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ဒီး ပှၤကတိၤစၢၤတၢ်တဖၣ်, အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး DNR အတၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တိာ်ကျဲၤ အတၢ်တုၤလီၤတီၤလီၤ.

ကမၤသီထီၣ် တၢ်တိာ်ကျဲၤ ဒ်အလီၢ်အိၣ်အသိး, ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢ တၢ်သမံသမိးလၢထးအံၤ အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆိးထီၣ်တၢ်သးတမံ တၢ်မၤကျဲၤသန့

အိၣ်ဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်တံာ် တၢ်ဆိးထီၣ်တၢ်သးတမံ တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ် လၢကဘျီဘၣ် တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ် ဒီး တၢ်သးတမံတဖၣ် ဘၣ်ဃးဒီး ကမျၢၢ်ခွဲးယာ်တဖၣ်/တၢ်ကွၢ်မဲာ်တၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိးထီၣ်တၢ်သးတမံတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဆုၤထီၣ်အီၤဆူ Minnesota DNR, 500 Lafayette Road, St. Paul, MN 55155-4049 မ့တမ့ၢ် AAODiversity.DNR@state.mn.us သ့န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ဟံၣ်ထွဲတဖၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်ဟံၣ်ထွဲ I: တၢ်ကတိၤလံာ်မဲာ်ဖျါတဖၣ် အခိပညီ

ကမျါတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် ဖိးမံမုဒါခိၣ် - DNR အပုၤခၢၣ်စးန့ၣ် အိၣ်ဒီးမူဒါလၢ ကနၢ်ပၢၢ်ဒီး ရဲၣ်သဲကတိၤ တၢ်လူၤဟံၣ်မၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ခီဖျါ Title VI ကမျါတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် သဲစးတၢ်သိၣ်တၢ်ဘျုး 1964, ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် အဲကလံးကျိၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ-လွံၣ်ခါ တၢ်ဟံၣ်ထွဲနီၤဖး - တၢ်အပတီၢ်လၢ အဒီးသန့ၤသးလၢ တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံာ် ဒီး

တၢ်လဲလိာ်ဘျီဂ့ၢ်အီၤသ့ညီညီ တမံၤ လၢအထီၣ်တြီၤတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ ဟံၣ်ထွဲလွံၣ်ခါအံၤ- 1.

လၢပုၤပမျါလၢအကြးဒီးတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အပူၤ ပုၤ LEP ဖိတဖၣ် လၢတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအီၤ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ဘၣ်သဂၢၢ်အီၤ အနီၣ်ဂံၢ် မ့တမ့ၢ် အတၢ်ကၢၤကီၣ်သဃီလိာ်သး; 2. ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ် အတၢ်ဟဲဘျးစဲအသးဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် အဘျီအအါအစ့ၤ; 3. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်ဟူၤတၢ်ဂဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤစၢၤ အန့ၤဆၢၣ်ဒီး တၢ်အကါဒိၣ် လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤ ခီဖျါ ပုၤဒီးန့ၣ်တၢ်; 4. တၢ်အိၣ်ယၢၤတဖၣ်လၢ ပုၤဒီးန့ၣ်တၢ်ဖိတဖၣ် ဒီးန့ၣ်အီၤသ့ ဒီး တၢ်လၢာ်ဘျုးလၢာ်စ့ၤတဖၣ်.

တၢ်တဲကျိၣ်ထံးက့ၤတၢ် - တၢ်ဒိကန့ၣ် တၢ်စံးကတိၤဘၣ်ထွဲလိာ်သး လၢကျိၣ်တမံၤယီၤအပူၤ (ကျိၣ်ခိၣ်ထံး) ဒီး တၢ်ခီလဲလိာ်အီၤဆူ ကျိၣ်အဂၤတခါ လၢထးခိၣ် (ကျိၣ်ပညိၣ်) ဒီး တၢ်ဟံးဃာ်ပာဃာ် တၢ်စံးတၢ်ကတိၤအခိပညီတမံၤယီၤ.

ပုၤတဲကျိၣ်ထံးတၢ် - ပုၤတဂၤလၢ အဟံၣ်ဖျါထီၣ် ကျိၣ်တၢ်ကတိၤ (ကျိၣ်ခိၣ်ထံး)တမံၤ အခိပညီဆူ ကျိၣ်တၢ်ကတိၤ (ကျိၣ်ပညိၣ်) တမံၤ လၢတၢ်ထးခိၣ်.

တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ - DNR အတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ ဒ်သိးပုၤလၢတသ့အဲကလံးကျိၣ်ဂ့ၢ်တဖၣ် တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဝဲ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဒီး တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် ကသ့ဝဲညီညီအဂီၢ်.

တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ ဖိးမံမုဒါခိၣ် - မ့ၢ် DNR အပုၤခၢၣ်စးတဂၤ လၢအအိၣ်ဒီးမူဒါလၢ ကမၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒု ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်တုၤအိၣ်န့ၣ်ဘၣ်အခွဲး ဒ်သိး DNR ကမၤလီၤတံာ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ ကအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဂၤလၢလၢအဂီၢ်.

ကျိပ်ဂုဏ်တိတိမၤစၢၤ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် – ထးခိၣ်ဒီး လံာ်ကွဲး, ကျိပ်ဂုဏ်တိတိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် လၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အိၣ် လၢကမၤစၢၤ ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ် ဒ်သိးကဆဲးကျိးဘၣ်တၢ်ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် တုၤလီၤတီၤလီၤ ဒီး ကမၤလီၤတံာ် တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိပ်တၢ်မၤစၢၤ လၢအပူၤဒီးအခိပညီအဂီၢ်, ဒီး ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ခွဲးဂ့ၤယၢ်ဘၣ် တုၤသိးထဲသိး လၢကမၤစၢၤ မၤသကိးဘၣ်တၢ်လၢ ဝဲၤကျိၤအံၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်အပူၤအဂီၢ်.

ကျိပ်ဘလိးခ် – လံာ်ကွဲး ဘလိးခ်တခါ လၢဟ့ၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ပုၤဖးလံာ်တဖၣ်, လၢကျိပ်အမိမိ, ဘၣ်ဃးဒီး ကျိၤကျဲၤလၢ အဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်မၤစၢၤအကလိသ့ လၢကကျိပ်ထံက့ၤ လံာ်တီၤလံာ်မိတမံၤတမိ အတၢ်ဂုၤတၢ်ကျိၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်အံၤ ကမၤစၢၤဒီး တၢ်ထၢန့ၣ်လီၤ လံာ်တီၤလံာ်မိ အကြးအဘၣ်တဖၣ်လီၤ.

ကျိပ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခဲးက့ – ကျိပ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခဲးက့တဖၣ် ဆၢတံာ် ကျိပ်လၢပုၤတဂၤစံးကတိၤအိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤ ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဂုၤတၢ်ကျိၤလၢ ကျိပ်တၢ်ကတိၤ အါကလုာ်အပူၤ လၢပုၤတဂၤအံၤ န့ၣ်လီၤအိၣ် ဒီး သ့ၣ်ညါကွၢ်နီၣ် မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လိာ်ဘၣ်ဝဲ ကျိပ်တၢ်ကတိၤ မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိပ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခဲးက့တဖၣ် ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် ကျိပ်လၢညီန့ၣ်တၢ်သဂၢၢ်ဘၣ်အိၣ်အါကတၢ်တဖၣ် လၢမံာ်န့ၣ်စိထံာ်အပူၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိပ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ဟံးထီၣ်ဖိာ်ထီၣ်တၢ်မၤကရၢ – တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ပိညါအါမိဟံာ်ဖိာ်ကရၢ (cross-disciplinary team) တၢ်ခိလဲလိာ်တၢ်ကစီၣ်တဖၣ် လၢဝဲဒုးဒီးလီၢ်ကဝီၤတခါစုာ်စုာ်အပူၤ ဒ်သိးဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်, ဟံာ်ဒိာ်မၤဆိ ဒီး မၤဘၣ်လိာ်ဘၣ်စး ပုၤတဂၤလၢအိၣ်ဒီး LEP လၢ DNR တိစၢၤမၤစၢၤအိၣ်တဖၣ် အတၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကျိပ်တၢ်မၤစၢၤ တၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်.

ကျိပ်တၢ်ကတိၤ လီၤတဲစိကျိၤ – ကျိပ်တၢ်ကတိၤ လီၤတဲစိကျိၤ မၤစၢၤဝဲဒုာ် တၢ်ကတိၤကျိပ်ထံတၢ်လၢ လီၤတဲစိအပူၤ ဆူပုၤတဖၣ်လၢ အအိၣ်ဒီး တၢ်သံကွၢ် ဘၣ်ဃးဒီး DNR တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်ဒီး အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ် အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢတသ့အဲကလံးကျိပ်ဂ့ၤဂ့ၤ (LEP) တဂၤစုာ်စုာ် – ပုၤတဂၤလၢလၢလၢ အကျိပ်တၢ်ကတိၤ မိာ်ပုၤ တမ့ၢ်ဘၣ် အဲကလံးကျိပ်, ဒီး ပုၤလၢတအိၣ်ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢလၢလီၢ်လီၢ် လၢကကတိၤ, ကဖး, ကကွဲး မ့တမ့ၢ် ကနုာ်ပာ် အဲကလံးကျိပ် ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ် လၢကဘၣ်ထွဲခိဆၢလိာ်သးဒီးပုၤဂၤ လၢအဲကလံးကျိပ် တုၤလီၤတီၤလီၤအဂီၢ်. ပုၤတဖၣ်လၢ အအိၣ်ဒီး LEP န့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကအိၣ်ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ အဲကလံးကျိပ်

လၢတၢ်ဆဲးကျါဆဲးကျိး အကျိးအကွၢ်တနီၤနီၤအပူၤ (အဒိ, တၢ်ကတိၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၢ်ပၢၢ်) ဘၣ်ဆၣ် မ့ၢ်ဒီးဒၣ် LEP လၢ တၢ်ဆဲးကျါဆဲးကျိး ကလုာ်အဂၤတဖၣ် (အဒိ, တၢ်ဖး မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲးလံာ်) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢအပဲၤဒီးအဒိပညီ – ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ လၢအကဲထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါတဖၣ်လၢ အလီၤတၢ်လီၤဆဲး, လၢအဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတိၢ်, ဒီး လၢအတုၤလီၤတီၤလီၤ လၢအမၤလီၤတၢ် ပုၤတဖၣ်လၢ အအိၣ်ဒီး LEP ဒ်သိးကတုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ် DNR တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်.

ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအသ့ကျိၣ်အါကျိၣ် – ဝဲၤကျိၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိတဂၤလၢ အဒူးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ အဲကလံးကျိၣ်ဒီး အစ့ၤကတၢၢ် လၢ ကျိၣ်တၢ်ကတိၤ အဂၤတမံၤဒီး အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ် ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ လၢအလၢလီၢ်ဝဲလၢ ကကျိၣ်ထံတၢ်အဂီၢ်.

တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ – တၢ်ဒူးသ့ၣ်ညါပုၤတဖၣ်လၢ အိၣ်ဒီး LEP လၢအဝဲသ့ၣ် အိၣ်ဒီးခွဲးယၢ် လၢကဒီးန့ၢ် DNR တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်.

မိၢ်တၢ်ကတိၤ – ကျိၣ်တၢ်ကတိၤ လၢပုၤတဂၤ ကတိၤဆဲးကျါဆဲးကျိးတၢ် တုၤလီၤတီၤလီၤန့ၢ်အဂ့ၢ်ကတၢၢ်.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ – တၢ်အံၤ ဟ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဒီး တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် လၢပုၤကမျါဒီးန့ၢ်အီၤသ့ မ့တမ့ၢ် လၢဘၣ်ထွဲမၤသကိးတၢ်ဒီး ပုၤကမျါ, ဟ်ဃုာ်ဒီး တၢ်တုၤအိၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ် ကမျါ ဟီၣ်ကဝီ, ပၤကီၢ်, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဒီး တၢ်ပျဲဟ့ၣ်ခွဲးတဖၣ် ဒီး လဲးစ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤတဲကျိးထံတၢ်လၢအပတီၢ်ထီၣ်ဘး – ပုၤတဂၤလၢ အဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ကတိၤကျိၣ်ထံတၢ် အတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်သ့ဝဲ ပၢၢ်တုၤလၢ တၢ်သ့ကွဲးသ့ကတိၤ, တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢၢ်, တၢ်တကွၢ်မိၢ်တၢ် ဒီး တၢ်ဟ်ဘၣ်ဟ်ဘၢတၢ်ဂ့ၢ် အပတီၢ် လၢအကြားဝဲဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် လၢတၢ်ကတိၤကျိၣ်ထံအီၤအံၤ အန့ဆၢၣ်, အကလုာ်ဒီး အတၢ်ပညီၣ်.

တၢ်ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတိၢ် – ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဝီ တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢ တၢ်ဆၢကတိၢ်တကတိၢ်ဒီး တၢ်လီၢ်တတီၤ လၢပဒုၣ်ဃးဆူး တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်သမၢ တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ, တၢ်န့ၢ်ဘျူး မ့တမ့ၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် ဖဲတၢ်ထူးထီၣ်အီၤအဆၢကတိၢ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ်လီၤ တၢ်ဝဲတၢ်ယိးတလၢကွၢ်အခၢး လၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အကါဒိၣ်တဖၣ်အပူၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စဲၤခံလၢ ပုၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အကါဒိၣ်တဖၣ်, တၢ်န့ၢ်ဘျူးတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်အပူၤ.

တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤတၢ် – တၢ်ခီလဲဲ ကျိၣ်တခါ အတၢ်ကွဲး (ကျိၣ်ခိၣ်ထံး) ဒီးတၢ်ကစီၣ်လၢအဒိသိးလိာ်သး လၢကျိၣ်အဂၤတကျိၣ် (ကျိၣ်ပညိၣ်).

ပှၤကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤတၢ် – ပှၤတဂၤလၢ အဟံၤဖျါထီၣ် ကျိၣ်တကျိၣ် အလံာ်လဲၣ်တၢ်ကွဲး (ကျိၣ်ခိၣ်ထံး) ဆူ တၢ်ကစီၣ်လၢအဒိသိးလိာ်သး လၢကျိၣ်အဂၤတကျိၣ် (ကျိၣ်ပညိၣ်).

လံာ်တီၤလံာ်မိအရ့ၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်အရ့ၣ်တဖၣ် – လံာ်ကဘျံး မ့တမ့ၢ် အံၣ်လဲးထီၣ်နံး လံာ်လဲၣ်တၢ်ကွဲး လၢအဟံၤဃုာ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢ အကါဒိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် DNR အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဒီး တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် ဘၣ်ဃး တၢ်မၤအကျိၣ်အကွၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤကျဲၤသန့ လၢသဲးစးမၤလိာ်အီၤတဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤဟ့ၣ်ခွဲး လံာ်တက့ၢ်ဒိတဖၣ်, လံာ်ပတံတဖၣ် ဒီး တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်. တၢ်နီၤဖးလီၤ လံာ်တီၤလံာ်မိ တဘျီ အကလုာ်အဆၢဒ် "အရ့ၣ်" န့ၣ် ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်, တၢ်ဘၣ်သဂၢၢ်လိာ်သး, မ့တမ့ၢ် တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤလၢအဟံၤဃုာ်တဖၣ် အတၢ်အကါဒိၣ် အဖီခိၣ်, ဒီး တၢ်လူၤပိာ်ထွဲကဲထီၣ်သးတဖၣ် ဆူ ပှၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ်အဖီခိၣ် ဖဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢ တၢ်သံကွၢ်အီၤအံၤ တၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်လီၤအီၤ လီၤတံာ်လီၤဆဲး မ့တမ့ၢ် ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်အခါ.

တၢ်ဂ့ၢ်ဖိၣ်ထွဲ II: တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဆူ ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဖိတၢ်မၤစၢၤ

DNR ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢကဟ့ၣ် ပှၤလၢအိၣ်ဒီး LEPတဖၣ် တၢ်ပျဲ လၢကသ့ၣ်ညါဘၣ် အဝဲသ့ၣ် အခွဲးအယၢ်အဂ့ၢ် လၢတအိၣ်ဒီးအဘူးအလဲ ဒီး ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဖိ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလၢ အဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဒ်တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး DNR တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်, တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤလၢ ကျိၣ်ကျဲၤအါမံၤလီၤ. တၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်ထဲတၢ်လၢလၢတဖၣ်ဘၣ်ဆၣ် ကဟ်ဃုာ်ဒီး-

- DNR အပှၤယဲၤသန့ ဒီး ဒူးကွဲးတဲၣ် တၢ်ဘၣ်ထွဲတုၤအိၣ်လိာ်သးတဖၣ် ခွဲၣ်န့ၣ်တဖၣ်.
- တၢ်ပနီၣ်တဖၣ်လၢ လီၢ်ကဝီၤ ဘၣ်ထွဲလိာ်သးတဖၣ်အပူၤ, ဒ်အမ့ၢ် ဖီကရၢၢ် ပှၤသမ့ၤ စဲထၢၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် DNR ဝဲၤဒါး သမ့ၤဒါးတဖၣ်.
- ကျိၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ခဲးကွဲးတဖၣ် လၢတၢ်ပၤဆုၤဒီသဒါန့ၣ်ဆၢၣ် ပှၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါတဖၣ် စိာ်ဃာ်အီၤ.
- ကျိၣ်ဂ့ၢ်ဖိ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ ဖိးစထၢၣ်တဖၣ် လၢပှၤကမ့ၢ်တၢ်လိာ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အပူၤ ဒီး ဖဲတၢ်လိာ်လၢ ပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် မၤသကိးတၢ်ဒီး ပှၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ်.
- တၢ်ကွဲးမ့ၢ်ဆူ ပှၤကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တဖၣ်.
- ပှၤတဝါဒီး မံၣ်ဒယၣ် တၢ်စဲကျဲးထူးထီၣ်လိာ်တဖၣ် လၢတၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်လၢ ပှၤလၢအိၣ်ဒီး LEP တဖၣ်အဂီၢ်.
- တၢ်ဆဲးကျဲၤဆဲးကျိးတဖၣ် ဆူ ပှၤတဝါ တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်, ပဒိၣ်တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်, ပှၤလၢအသးစဲတဖၣ် လၢအစူးကါတၢ်ပီၤတၢ်လီၤတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် GovDelivery.

DNR ကျိၣ် ဘလိးခဲ ဒီး ကျိၣ်အါကျိၣ် တၢ်ကွၢ်သယဲၤ အကျိၣ်တဖၣ်

ကျိၣ်ဘလိးခဲန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ လံာ်ကွဲး ဘလိးခဲတခါ လၢအဒူးသ့ၣ်ညါ ပှၤဖးလံာ်တဖၣ် ကျိၣ်ကျဲၤလၢ ကမၤန့ၢ် တၢ်မၤစၢၤအကလီ ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ကွဲးကျိၣ်ထံက့ၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢလံာ်တိလံာ်မိတမံၤတမ့ၢ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ကျိၣ် ဘလိးခဲန့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ကဟ်ဖိၣ်အီၤဆူ လံာ်တိလံာ်မိအံၤအပူၤ (ကျိၣ်ကျဲၤလၢ တၢ်ဘၣ်သးအါ) မ့တမ့ၢ် တၢ်ကထၢန့ၣ်အီၤဒ် တၢ်ထၢန့ၣ်လီၤတၢ်တမံၤအသိးန့ၣ်လီၤ. ကျိၣ် ဘလိးခဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်န့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်အီၤ ဒီဖျိ LA ဖိးမံမ့ၢ်ဒါခိၣ် ဒီး တၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤ ကသ့ဖဲ DNR အ့ထၢၣ်နဲး အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲၤဒု ကိးခါဒဲး ကဘၣ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ အလံာ်တိလံာ်မိလၢအဘၣ်တၢ်တုၤတီၢ်ကျဲၤအီၤလၢကမ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ် အစ့ၤကတၢ် တနံၣ်တဘျီ လၢကဆၢတံာ် မ့ၢ်ကျိၣ် ဘလိးခဲတဖၣ် တၢ်လိာ်ဘၣ်အီၤ, ကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ ဒီး ချုးဆၢချုးကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.